

1. Charakteristika školy

1.1 Úplnost a velikost školy

Základní škola a Mateřská škola na ul. Ukrajinská 19 v Ostravě – Porubě je státní, plně organizovaná škola. Zajišťuje výuku a vzdělávání žáků od prvního do devátého postupného ročníku nejen ve škole sídlištního typu, ale i v ostravských nemocnicích – FNsP, Městská nemocnice Ostrava. Předškolní vzdělávání je poskytováno dětem hospitalizovaným rovněž ve všech ostravských nemocnicích a také dětem docházejících do Dětského rehabilitačního stacionáře (DRS).

Mateřská škola DRS a I. stupeň základní školy se nachází v klidné lokalitě 5. porubského obvodu na ul. Ukrajinská v Ostravě - Porubě, II. stupeň je umístěn v budově na ulici Karla Pokorného v Ostravě - Porubě. Na pracovištích I. a II. stupně se žáci mohou zapojovat do činností školní družiny. Ta je propojena s dopoledním vyučováním a odpolední program je zaměřen na rozvoj schopností a dovedností žáků, pomocí kterých je podporován rozvoj klíčových kompetencí. Na ul. 17. listopadu se také nachází Fakultní nemocnice s poliklinikou, ve které jsou vzděláváni žáci se zdravotním oslabením a žáci dlouhodobě nemocní na dětských odděleních, většinou v denních místnostech, ale také u lůžka na ortopedii, chirurgii, urologii, neurologii, léčebné rehabilitaci, traumatologii a na oddělení popálenin a také ve dvou třídách očního oddělení. Dalším místem poskytujícím vzdělávání je Městská nemocnice Ostrava, ul. Nemocniční 20. Výuka zde probíhá v dětském pavilonu ve zcela nově vybudovaných prostorách, které jsou nově také vybaveny pro předškolní a základní vzdělávání. Dále také výuka probíhá ve Vítkovické nemocnici a.s. v Ostravě – Vítkovicích, Zalužanského 15, kde jsou děti vzdělávány pouze v předškolním zařízení.

Všechny budovy jsou umístěny v oblasti s velmi dobrou dopravní obslužností. Někteří z rodičů využívají k dopravě dětí do školy vlastní osobní auta nebo nabídku „Aldio“. Jedná se o veřejnou sociální dopravní službu, která slouží imobilním občanům.

1.2 Vybavení školy – materiální a prostorové

Škola pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je esteticky, funkčně a účelově vybavena. Prostory pro výuku jsou dostatečné. Na I. stupni jsou doplněny relaxačními místnostmi, na II. stupni relaxačními koutky. K dalším speciálně vybaveným učebnám patří tělocvična, keramická dílna, učebna pro muzikoterapii a logopedii a relaxační místnost. Pohybové aktivity probíhají také v prostorech školní zahrady.

Všichni vyučující I. stupně mají dostatečné prostory pro uložení pomůcek a přípravnou práci učitele, vybavené odpovídajícím nábytkem. Součástí školy 1. stupně jsou oddělení školní družiny, jejichž činnost probíhá v prostorech kmenových tříd.

Žáci i ostatní zaměstnanci školy se mohou stravovat ve školní jídelně – výdejně. Obědy jsou dováženy z vedlejší Základní školy na ul. Ukrajinská v Ostravě – Porubě. Sociální zařízení je přizpůsobeno handicapovaným žákům. Svým vybavením odpovídá fyziologickým potřebám daného věku a příslušným normám.

Žáci II. stupně využívají při výuce a odpoledních aktivitách učebnu muzikoterapie, ICT, výtvarnou dílnu, relaxačně ventilační místnost pro uvolnění energie a odpočinek, školní knihovnu pro četbu knih a relaxaci, logopedii a tělocvičnu, ve které probíhá jóga, skupinová rehabilitace a nenáročná pohybová aktivita. I na tomto pracovišti mohou žáci docházet do oddělení školní družiny.

Učitelé II. stupně mají dostatečný prostor pro uložení výukových materiálů a relaxaci učitelů. Všechny třídy (od 1. až po 9.) jsou vybaveny počítači a interaktivními tabulemi, které jsou nezbytnou pomůckou pro výchovu a vzdělávání našich žáků.

V budovách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou učebny vybaveny množstvím kompenzačních a didaktických pomůcek nezbytných pro výchovu a vzdělávání handicapovaných žáků. Pomůcky jsou doplňovány a obnovovány dle potřeb žáků a na základě konzultace s odborníky. Obě budovy školy jsou zcela bezbariérové.

1.3 Školy při zdravotnických zařízeních

Na základě Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy č.j. 27002/2005-22 ze dne 29. srpna 2005, které nabylo účinnosti 1.5.2007 může ředitel základních škol a mateřských škol při zdravotnických zařízeních upravit školní vzdělávací program, případně organizaci vzdělávání obecně stanovenou v RVP ZV, podle konkrétních podmínek, vzdělávacích potřeb a možností žáků.

Při dlouhodobém pobytu bude škola ve vzdělávacím obsahu vycházet ze vzdělávacího obsahu ŠVP kmenové školy především v Čj, M, Cj, případně dalších předmětech podle vzdělávacích potřeb žáků.

1.3.3 Základní škola při zdravotnickém zařízení ve FNŠP v Ostravě – Porubě

Klinika dětského lékařství

Kapacita oddělení je 12 dětí. Třídy při zdravotnických zařízeních jsou účelově vybaveny. Mají dostatek pomůcek a školních potřeb pro žáky různých ročníků a

různých vzdělávacích programů. Výuka je zcela podřízena hygienickým normám platných pro zdravotnická zařízení.

Spolupráce se zdravotníky je velmi dobrá, vycházejí požadavkům školy vstříc.

Klinika dětské neurologie – mladší děti, starší děti

Na oddělení jsou hospitalizovány děti předškolního a mladšího školního věku s různými neurologickými problémy, děti staršího školního věku a adolescenti. Výuka probíhá, dle zdravotního stavu dětí buď v učebně nebo na pokojích.

Spolupráce se zdravotníky je dobrá. Rodiče, kteří doprovázejí své dítě při pobytu v nemocnici, práci učitelů vítají.

Oddělení chirurgie, popálenin, léčebné rehabilitace, traumatologie

Děti jsou vyučovány na odděleních dětské chirurgie, popálenin, neurochirurgie, léčebné rehabilitace a traumatologie, dialýzy.

Chirurgie

- zlomeniny, slepé střevo, kýla, autonehody, pády z oken atd.
- na oddělení jsou děti od kojenců až po střední školu (včetně)
- děti po zlomeninách se na oddělení vracejí na vytahování drátů nebo bývají přerazovány na oddělení léčebné rehabilitace
- hospitalizace je při zlomeninách dolních končetin dlouhá, děti se vracejí na další operace nebo přecházejí na jiná oddělení (léčebná rehabilitace)

Popáleniny

- popálení ohněm, elektrickým proudem, vodou, pyrotechnikou
- na oddělení jsou děti od kojenců až po střední školu (včetně)
- hospitalizace je dlouhodobá, děti se vracejí na plastiky a lasery. Hospitalizace se opakuje po dobu několika let.

Léčebná rehabilitace

- dlouhodobá hospitalizace dětí, které již byly vyučovány na oddělení chirurgie

Traumatologie

- dlouhodobá hospitalizace dětí po úrazech
- každé oddělení má k dispozici speciálně upravenou učebnu, neustále dochází k modernizaci oddělení. Součástí učebny je i herna vybavená hračkami, které jsou každoročně obměňovány. Děti, které nemohou chodit, se učí na pokoji. Mají zde i televizi a pojízdné stolky, na kterých mohou pracovat.

Materiální vybavení je dostačující. K dispozici jsou učební pomůcky a učebnice všech ročníků a vzdělávacích programů.

Technické, hygienické a prostorové vybavení je standardní.

Spolupráce s veškerým personálem v nemocnici je velmi dobrá.

Vyučování je přizpůsobováno průběhu léčby a aktuálnímu zdravotnímu stavu žáků.

1.3.4 Mateřská škola při nemocnici v Ostravě – Vítkovicích

Hlavním cílem činnosti mateřské školy je vytvořit méně stresové prostředí pro hospitalizované děti a svým přístupem přispívat ke zdárné léčbě. Pedagogická péče je zajištěna jedním speciálním pedagogem.

Umístění a dostupnost:

Mateřská škola při nemocnici v Ostravě – Vítkovicích se nachází v klidné lokalitě v areálu nemocnice. Dostupnost MHD a osobními auty je velmi dobrá. Budova s dětským oddělením ve Vítkovicích je šestipatrová. Dětské oddělení se nachází v pátém patře společně s dětskou JIP, probíhá mezi nimi intenzivní spolupráce.

MŠ při nemocnici spolupracuje s:

- odbornými lékaři (pediatr, rehabilitační sestra, ...)
- s matkami, které v některých případech děti doprovází
- MŠ Ukrajinská

Mateřská škola má dostatečně velké prostory. Věcné vybavení školy odpovídá zdravotním, hygienickým a individuálním potřebám dětí. Je přizpůsobené tak, aby bylo maximálně dostupné a využitelné. Herna je vybavena pracovními stoly, herními koutky, dětským dřevěným domkem a dětskou kuchyňkou. V herně jsou barevné dřevěné police, v nichž jsou umístěny hračky a pomůcky, které jsou průběžně obnovovány, doplňovány a pedagogem plně využívány. V herně jsou také klávesy, které jsou rovněž využívány při hudebních činnostech s dětmi.

Organizace a řízení mateřské školy

Organizace dne je plně podřízena chodu dětského nemocničního oddělení. Na prvním místě je zdravotnická a rehabilitační péče o děti.

1) Skupinová

Ranní rituály = společná ranní činnost všech dětí, která je zaměřena na rozvoj komunikativních dovedností, seznámení se s ostatními dětmi.

STRUKTURA RITUÁLŮ:

- pozdravení a přivítání se s každým dítětem, komunikace s dětmi
- jména dětí, pojmenování dne, měsíce, ročního období, výběr vhodného symbolu pro počasí
- seznámení s novým učivem, opakování dříve naučeného (snaha o maximální propojení vzdělávacích oblastí)
- písnička, básnička, říkanka, pohádka

2) Individuální

Individuální činnosti = jsou zaměřeny na rozvoj jemné motoriky, grafomotoriky, početní představivosti, herních a pracovních pohybů dle schopností a možností dítěte. V druhé části se zaměřujeme na opakování dříve probraného učiva, učíme se pracovat s obrázky, rozvíjíme smyslové vnímání apod. Důležitou součástí je také neustálá motivace a pochvala dětí. Vše je opět přizpůsobeno věkovým a zdravotním možnostem dítěte.

Realizace vzdělávacích činností je podřízena věku a stupni rozvoje dětí, jejich potřebám, zájmům a pedagogickému záměru. Denní součástí pedagogické práce je tvořivá improvizace, pružné a citlivé reagování na vzniklou situaci, vnímání celé osobnosti dítěte a jeho získání ke spolupráci; u každého dítěte hledání vlastních vzdělávacích postupů na základě zdravotního stavu.

1.3.5 Základní škola a Mateřská škola při Městské nemocnici Ostrava

V rámci dětského oddělení MNO jsou umístěny dvě třídy, které jsou využívány jako herna pro MŠ a učebna pro ZŠ.

Cílem celkového vzdělávacího programu je:

- umožnění vzdělávání dítěte hospitalizovanému v nemocnici tak, aby se mohlo bez větších problémů zapojit do výuky na své kmenové škole
- zvládnutí vytržení z domácího prostředí, tj. snaha o vytvoření atmosféry, ve které je dítě ve fyzické a psychické pohodě
- zajištění dostatečného množství podnětů v průběhu nemoci, které rozvíjejí jejich schopnosti a dovednosti
- vytváření a rozvíjení vzájemných vztahů vedoucích k podpoře pocitu bezpečí, vzájemné důvěry nejen mezi dětmi, ale veškerým nemocničním personálem pečujícím o nemocné děti včetně pedagogických pracovníků
- zaměření pozornosti na celkový rozvoj dětské osobnosti dítěte a působení na všechny sféry dětské psychiky, která sehrává v nemocničním prostředí velmi podstatnou roli.

Průběh výuky je plně podřízen zdravotnímu stavu dětí a lékařskému doporučení zátěže dětí. Denně musíme reagovat na měnící se okolnosti a podmínky, z nichž mnohé se dají jen těžko předpokládat. V důsledku toho je práce v tomto různorodém kolektivu založena převážně na individuální práci s jednotlivými dětmi a žáky, případně je využívána forma výuky na malotřídních školách (využití znalostí dětí k prohloubení nebo poučení ostatních, či seznámení s novým učivem a z toho vyplývající opakování již naučeného pro různorodou skladbu školních ročníků nebo otevření nových obzorů učení v budoucnu).

Prostorové podmínky

Mateřská škola – je umístěna v druhém patře Dětského lékařství MNO na oddělení malých dětí ve věku 0–6 let. Využívá prostoru na oddělení kojenců a batolat, který je dostatečně velký (6 x 5 metrů) a je velmi dobře materiálně vybaven – barevným nábytkem, dětskými stolečky, židličkami a herním vybavením odpovídajícím věku hospitalizovaných dětí.

Základní škola – je umístěna v prvním patře kliniky Dětského lékařství MNO na oddělení větších dětí, tj. dětí ve věku 6-18 let. Využívá stejně velkého prostoru jako MŠ. Učebna je vybavena školními stoly a židlemi, vestavěnými skříněmi, které slouží k uložení učebnic, školních pomůcek a potřeb, skřínkami a policemi, kde jsou uloženy hry, hračky a knihy pro děti.

Oba prostory (herna MŠ a třída ZŠ) jsou v odpoledních hodinách využívány hospitalizovanými dětmi na oddělení.

Součástí materiálního vybavení je sborovna školy a sklad školy, jež se nacházejí ve sklepních prostorech dětského oddělení.

Technické podmínky

Učitelé mají k dispozici kopírku, která je umístěna ve sborovně školy a slouží ke kopírování materiálu pro výuku dětí a k množení materiálu pro výtvarnou a pracovní výchovu. Také je využívána k množení písemností pro učitele.

K výuce a relaxaci jsou využívány radiomagnetofony s CD přehrávačem, které byly zakoupeny z finanční částky darované ZŠ Šenov a jsou umístěny v jednotlivých třídách. Jsou zapůjčovány v dopoledních hodinách dětem upoutaným na lůžko k poslechu hudby nebo pohádek. V herně i učebně je umístěna televize a DVD přehrávač (majetek nemocnice), kterých bývá využíváno převážně v odpoledních hodinách. V MŠ děti ráno občas sledují pořad „Kouzelná školka“, v ZŠ sledujeme s žáky televizní přírodovědné nebo vzdělávací pořady vztahující se k výuce.

Součástí vybavení učebny ZŠ je počítač s tiskárnou a notebook s možností připojení na internet, které poskytuje MNO. Jsou využívány ke zpestření výuky, k prohloubení probíraného učiva, k vyhledávání informací týkajících se daného tématu apod. Učitel může být ve spojení s kmenovou školou žáka pomocí webových stránek škol (přístup k týdenním plánům, a tím je zajištěna lepší orientace o právě probíraném učivu nebo spojení přímo s učitelem žáka – zejména při dlouhodobých hospitalizacích).

Materiální podmínky

ZŠ je vybavena učebnicemi pro 1. – 9. ročník zejména pro výuku jazyka českého a matematiky, prvouky a přírodovědy, encyklopediemi a výukovými materiály pro práci na PC.

Spotřební materiál pro výtvarnou a pracovní výchovu a učební pomůcky (sešity, psací potřeby, pracovní listy...) jsou zajišťovány nákupem školních potřeb z nabídkových katalogů či volným nákupem v prodejnách. Dále je využíváno sponzorských darů firem a organizací, které předávají buď finanční částku nebo již konkrétní materiálové vybavení (např. televize, hry, hračky, pastelky...), a také darů dětí ze sbírek v základních školách nebo od rodičů hospitalizovaných dětí či samotných zdravotních pracovníků, kteří přinášejí starší hračky, hry nebo knížky.

Charakteristika vyučovaných dětí

Za školní rok se učitelé setkají asi s 500 až 600 žáky, kteří na dětském oddělení tráví kratší či delší čas daný závažností jejich zdravotního stavu. Každý den se mění složení třídy a počet dětí v ní. Potkávají se zde děti z různých společenských vrstev, etnických skupin, „zdraví“ žáci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (s oslabením kognitivního vývoje, tělesným postižením nebo s onemocněním trvalého charakteru – diabetes, Crohnova choroba, astma...), žáci s poruchami učení včetně ADHD a v neposlední řadě žáci s různým onemocněním či poraněním následkem úrazů, a z toho vyplývajícími možnostmi zapojení se do výchovně – vzdělávacího procesu.

V MŠ jsou vyučovány děti ve věku 2,5 – 6 let. Dětem, které se nemohou zúčastnit výuky v herně, se věnuje učitelka individuálně na pokoji, kam průběžně dochází a plní naplánovaný program. Programu se mohou účastnit i rodiče, kteří jsou hospitalizováni společně s dětmi.

V ZŠ jsou vyučovány děti ve věku 6–15 let, tedy děti prvního až devátého ročníku různých typů škol a studenti ve věku 15-18 let navštěvující střední školy a střední odborná učiliště. Výuka žáků probíhá ve třídě a na pokojích, na žádost zdravotníků docházíme i na oddělení jednotky intenzivní péče – vždy s ohledem na zdravotní stav žáků.

Spolupráce

Spolupráce ZŠ a MŠ při MNO s jinými subjekty je velmi bohatá a různorodá. Přesto se nebráníme možnosti spektrum spolupráce rozšířit o nové nabídky.

Každodenní je také spolupráce se zdravotnickým personálem, která je na velmi dobré úrovni. Práce je týmová. Učitelé dále spolupracují s rehabilitační pracovníci, psychologem, každodenně je konzultován zdravotní stav a vřazení dítěte do vyučování s lékařem, popřípadě staniční sestrou. Vřazení dítěte do výchovného a vzdělávacího programu je zpracováváno písemnou formou.

K tradičním formám spolupráce patří spolupráce se základními školami z Ostravy a okolí. Jedná se o ZŠ Ostrčilovu a ZŠ gen.Janka v Ostravě, ZŠ Radniční v Šenově.

Spolupracujeme také se zdravotními klauny v rámci projektu Dr. Klaun realizovaným Chance 4 Children (C4C), kde jsme v rámci workshopů získali certifikát „Léčba úsměvem a Lego play agent“.

1.3.6 Základní potřeby dítěte v nemocnici

Udržení styku dítěte s rodinou

- rodiče jsou členy týmu, který se o dítě stará
- rodičům je umožněna účast ve výuce
- rodičům je umožněno denně (pokud to zdravotní stav dovoluje) své dítě navštívit během odpoledních návštěv
- pedagog komunikuje s rodiči prostřednictvím zdravotníků, nebo popřípadě, na přání rodiče, osobně
- rodičům je vysvětleno, jak pečovat o své nemocné dítě v prostředí nemocnice a také po propuštění domů
- je kladen důraz na udržení styku dítěte s rodinou
- Na klinice Dětského lékařství MNO mohou rodiče navštěvovat dítě v průběhu celého dne (ostatní rodinní příslušníci, případně přátelé a spolužáci v návštěvních hodinách) nebo mohou přijít ráno a odejít ve večerních hodinách (např. až usne jejich dítě) a trávit s ním v nemocnici celý den.
- U těchto rodičů převažuje každodenní styk s pedagogem

Vytvoření prostředí, které by dítěti připomínalo domov

- dítě je hospitalizováno na dětském oddělení
- výzdoba a zařízení oddělení je přizpůsobená potřebám dítěte
- režim oddělení je přizpůsoben zvykům dítěte (doba spánku, strava)
- oddělení je vybaveno tak, aby si děti mohly kdykoli hrát
- je zabezpečena školní i předškolní výuka dětí

Dítěti je daná možnost porozumět tomu, co se s ním děje a možnost účastnit se rozhodování

- dítě je připraveno na hospitalizaci před plánovaným přijetím do nemocnice
- příjem dítěte v doprovodu rodičů je přímo na oddělení, na pokoj, případně do herny
- dítě i rodiče jsou seznámeni s ošetřujícím personálem a provozem na oddělení
- dítě je vyšetřeno v přítomnosti rodičů
- dítěti je vysvětleno, co se s ním bude dít
- dítě je seznámeno s pedagogem a formou hry připraveno na vyšetření, léčbu, popřípadě operaci
- je připraven program hry na další dny
- porozumění strachu dítěte a zmírnění nepříjemných pocitů
- vysvětlení vyšetřovacích výkonů a léčebných zákroků
- vysvětlení života na oddělení pomocí informačních materiálů (fotografie)
- průběžné informování dítěte a rodičů o výsledcích vyšetřování a přípravě léčebného plánu

Psychosociální podmínky

- klidné, bezpečné, pohodové prostředí s dostatkem soukromí
- adaptační program – pedagog se snaží dětem maximálně zpříjemnit a ulehčit adaptaci na nemocničním oddělení
- pedagog respektuje individuální potřeby dítěte, reaguje na ně a napomáhá v jejich uspokojování
- spolupráce pedagoga s ostatními odborníky (pediatr, rehabilitační lékař, klinický psycholog...)
- k dítěti je přistupováno s úctou a důvěrou, jsou na něj kladeny jen přiměřené požadavky
- dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů

1.3.7 Dětský rehabilitační stacionář při Městské nemocnici Ostrava

Dětský rehabilitační stacionář (dále DRS) je zdravotnické zařízení, detašované pracoviště Městské nemocnice Ostrava.

Budova DRS je jednopatrová. V přízemí se nacházejí dvě oddělení, prostorná kuchyně a prádelna. V prvním patře se nacházejí ordinace lékařů, logopedů, psychologa a rehabilitace – tělocvičny fyzioterapeutů a ergoterapeutů, místnost – Snoezelen, zrková komora. Každé oddělení má jídelnu, koupelnu s WC, šatnu, dvě větší herny, které jsou vhodně upraveny a vybaveny podle potřeb dětí, a z části zastřešenou terasu s přístupem na zahradu. Zahrada má dostatek zeleně i stromů, betonové chodníky s lavičkami, dřevěné dětské herní centrum, propioceptivní chodník, zabudované motivátory, dřevěný domeček s dětskými hračkami určené pro pobyt venku.

DRS je speciální zařízení zaměřující se především na včasnou diagnostiku patologického motorického vývoje dětí a následnou péči, která je poskytována formou ambulantních návštěv nebo formou denního pobytu v rámci předškolní docházky. Těmto dětem je zajištěna komplexní péče, kterou poskytuje tým kvalitně erudovaných odborníků – lékaři (pediatr, rehabilitační lékař, neonatolog), kliničtí logopedi a psycholog. Početná skupina certifikovaných Bobath terapeutů (fyzioterapeutů a ergoterapeutů) nabízí léčebnou rehabilitaci dle Bobath konceptu, reflexní terapii dle prof. Vojty, senzoryckou integraci, tejpování, propioceptivní nervosvalovou facilitaci, výběr a poradenství v oblasti kompenzačních pomůcek, fyzikální procedury. Každému dítěti je poskytována požadovaná péče dle individuálního plánu. Důležité zázemí pro děti představuje skupina dětských sester a ošetřovatelek, jejichž úkolem je zajištění odborné zdravotní a ošetřovatelské péče např. polohování do vertikalizačních stojanů, aris židlí, terapeutické krmení s využitím buko-faciální reedukace atd. Samozřejmostí je poskytování poradenských služeb v sociální oblasti. Péče v zařízení je hrazena z části ze zdravotního pojištění a z části z rozpočtu města.

Pedagogická péče je zajištěna třemi speciálními pedagogy na dvou odděleních - „Sluníčka“ a „Jahůdky“. Děti jsou vzdělávány podle ŠVP PV s názvem „Jaro, léto, podzim, zima, ve školce je vždycky prima“, které je vypracováno dle RVP PV. Rozvoj, prohlubování a zdokonalování dovedností, znalostí a schopností u dětí probíhá formou skupinového (viz výše uvedený ranní rituál) a individuálního vzdělávání. Dětem nabízíme pestrou škálu aktivit např. tvořivé dílny, výlety pro rodiče s dětmi, tematické výlety, divadelní představení, besídky, karnevaly a další. Třídy poskytují, pro svou vybavenost didaktickými a kompenzačními pomůckami, kvalitní zázemí pro výchovu a vzdělávání dětí předškolního věku. Jedná se převážně o děti s kombinovaným postižením, s různými formami mozkové obrny, s vrozenými vývojovými vadami, svalovou dystrofií, se stavy po úrazech mozku a pohybového aparátu. Zákonní zástupci dítěte jsou pravidelně informováni o dění na odděleních a mají možnost se kdykoli aktivně účastnit všech aktivit pořádaných v DRS.

V rámci programu Snoezelen (stimulace všech smyslů) stimulujeme schopnosti dětí, motivujeme je k aktivním činnostem, vedeme k maximální možné míře samostatnosti. V rámci logopedie probíhá kroužek „Znakováček“ jedenkrát týdně. V rámci Senzorické integrace nabízí DRS třítydenní pobyt na odděleních pro děti z běžných MŠ.

DRS dále spolupracuje s/se:

- Speciálně pedagogickými centry (SPC),
- Střediskem rané péče (SRP),
- ZŠ, ZŠ speciální,
- MŠ Ukrajinská,
- odbornými lékaři – neurolog, ortoped, kardiolog, oční, ORL, urolog, alergolog, gastrolog, genetik, ortopedický protetik, psychiatr.

DRS je vzdělávací a školící středisko Bobath konceptu, pořádá multioborové semináře, konference, stáže, školení a kurzy.

Při DRS funguje Občanské sdružení Želvička, které pomáhá sdružovat rodiny pečující o dítě se zdravotním postižením a pomáhá shánět podporu na vybavení odbornými pomůckami.

Vztahy mezi pedagogy a zdravotnickým personálem jsou velmi dobré. Obě strany podporují vytváření příjemného klimatu, jakožto nezbytné podmínky pro úspěšnou péči o děti se zdravotním postižením.

1.4 Charakteristika pedagogického sboru

Na výchově a vzdělávání žáků školy se podílí:

- a) pedagogičtí pracovníci zabezpečující výchovu a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- c) pedagogičtí pracovníci zabezpečující předškolní výchovu a vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami,
- e) pedagogičtí pracovníci zabezpečující zájmové vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Většina učitelů disponuje schopnostmi odborně realizovat konkrétní vyučovací předměty a jiné výchovné a vzdělávací činnosti (splňují předpoklady pro výkon funkce pedagogického pracovníka stanovené právním předpisem). Ostatní si případně doplňují vzdělání studiem na vysokých školách a rozšiřují svou odbornost na seminářích v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Ve škole pracuje výchovný poradce, školní metodik prevence a školní psycholog. Dle potřeby nabízejí odbornou pomoc dětem i rodičům. Svě důležité a nezastupitelné postavení má při výuce dětí se speciálními vzdělávacími potřebami asistent pedagoga.

1.5 Charakteristika žáků

Škola je určena žákům a dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, tedy žákům, kteří k naplnění svých vzdělávacích možností či k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebují poskytnutí podpůrných opatření. Na škole pro žáky se SVP jsou vzděláváni žáci, kterým jejich handicap neumožňuje vzdělávání na základní škole běžného typu. Třídy mohou navštěvovat žáci a děti zejména s tělesným postižením až těžkým tělesným postižením, souběžným postižením více vadami, dětskou mozkovou obrnou, vysoce funkčním autismem. Školu navštěvují žáci z širokého okolí města Ostravy. Požádá-li zákonný zástupce o přijetí svého dítěte k předškolnímu či základnímu vzdělávání může být ředitelem školy přijato na základě doporučení speciálně-pedagogického centra, popřípadě pedagogicko-psychologické poradny (dle typu postižení) a na základě souhlasu zákonného zástupce žáka.

U hospitalizovaných žáků o zařazení do vyučování rozhoduje ošetřující lékař se souhlasem zákonného zástupce.

1.6 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Naše škola opakovaně realizuje projekty v rámci výzev MŠMT (OP VVV), které jsou podpořeny z Evropských strukturálních a investičních fondů (tzv. Šablony). Tyto

projekty umožňují zvýšení kompetencí pedagogických pracovníků školy i rozšíření nabídky aktivit pro žáky.

Od roku 2004 je naše škola zapojena v mezinárodních projektech Erasmus+ (dříve Comenius). V rámci projektů Klíčové akce 1 získávají pedagogičtí pracovníci školy zkušenosti s novými metodikami, které posléze využívají při práci s žáky. Do projektů Klíčové akce 2 jsou zapojeni také žáci školy, kteří se účastní jak lokálních projektových akcí, tak výjezdů do zahraničí. Velký důraz je kladen na rozvoj sociálních a komunikačních kompetencí žáků. Témata projektů odrážejí potřeby zúčastněných škol, obvykle se dotýkají průřezových témat a funkčních gramotností.

Žáci jsou také zapojováni do krátkodobých a střednědobých projektů Etwinning, založených na virtuální mezinárodní spolupráci. Projekty jsou vybírány s ohledem na zájem a kapacitu třídních kolektivů a slouží ke zvýšení zájmu žáků o výuku cizího jazyka a k rozvoji jejich komunikačních a ICT dovedností.

Žáci 6. a 7. ročníku se každoročně účastní celosvětového Peace Crane Project, výměny papírových jeřábů. V rámci projektu jsou žáci propojeni se zahraniční školní třídou, se kterou si vymění dopis, informace o škole, obci a zemi a origami jeřáby.

Škola ve spolupráci se sdružením BES organizuje každoročně týdenní rehabilitační pobyt pro žáky školy. Pobyt je zaměřen na odpočinek v přírodě a pohybové aktivity; žáci se dále účastní celopobytové tematické hry.

Každoročně také škola realizuje aktivity v rámci programu EVVO.

1.7 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Systém spolupráce mezi školou a rodiči je naší prioritou. Vytváříme dobré vztahy mezi učiteli a žáky. Rodiče cítí svou příslušnost ke škole a jsou dobře informováni o činnosti školy a úspěchu či neúspěchu svého dítěte. Setkání rodičů a učitelů jsou užitečná a produktivní. Většina rodičů má možnost být s pedagogem v každodenním kontaktu. Rodiče své děti do školního zařízení vozí převážně osobně, a proto vztah mezi rodičem a učitelem je velice blízký. Komunikace tedy může probíhat denně a případný požadavek či problém je řešen téměř okamžitě. Samozřejmostí jsou pak i třídní schůzky a konzultační hodiny.

Sdružení Bes,z.s.

- úzce spolupracuje se školou od roku 1999.

Cílem sdružení je:

- podpora činnosti škol
- vytváření materiálních podmínek při zkvalitnění péče o tělesný a duševní rozvoj žáků školy
- vytváření podmínek pro integraci školy
- podpora sportovní a rekreační činnosti žáků školy

- podpora vzdělávacích aktivit zaměřených ke zvyšování odbornosti pracovníků

Sdružení si zvolilo název, který napovídá vše o jeho činnosti zaměřené. Bes byl egyptský trpaslík, který ochraňoval lidská obydlí a děti. I my se tedy snažíme svými aktivitami zpříjemnit běžný den nejen dětem, ale i rodičům.

Sdružení podporuje všechny aktivity školy. Nejvyšším cílem sdružení je vytváření materiálních a humánních podmínek pro celkový rozvoj dětí s handicapem.

Školská rada

Školská rada je orgán školy umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy. Školskou radu zřizuje zřizovatel, funkční období členů školské rady je tři roky, zasedá nejméně dvakrát ročně. Povinnost zřídit školskou radu ukládá Zákon č.561/2004Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Školská rada má 6 členů.

Partner školy

Generálním partnerem školy je technologická společnost ELVAC, s.r.o., jejíž hlavním předmětem podnikání je inženýring a obchodně-technické služby v oblasti průmyslové a speciální výpočetní techniky. Spolupráce s touto společností pro školu znamená kvalitní vybavenost počítačovou technikou, podporování financování chodu počítačové učebny, poskytování dopravy a podpora jiných aktivit.

Dalšími významnými partnery školy jsou Statutární město Ostrava a Krajský úřad Moravskoslezského kraje, jejichž hlavní pomocí je přidělování dotací. Finanční podpora škole umožňuje organizování zajímavých akcí, které napomáhají k zpestření a zkvalitnění výchovně-vzdělávacího procesu.

Kritický přítel školy,

Především jeho názory a vnější pohledy na školu jsou pro nás velmi důležité. Naším kritickým přítelem jsou zdravotničtí pracovníci a psychologové, kteří s naší školou úzce spolupracují. Mají patřičné odborné dovednosti a vědomosti, znají podmínky školy a její charakteristiku, jsou ochotni škole asistovat v procesu změn, dávat rady, podporovat školu a pomáhat řešit problémy. Mají pozitivní pohled na školu, jsou otevření k diskuzi a ke kritice, neobávají se konfliktů a jsou schopni je řešit konstruktivně. Úzce spolupracují s rodiči žáků. Poskytují užitečné zdroje informací.

2. Charakteristika školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program Berlička je základním dokumentem školy a vychází z koncepce Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV), z analýzy podmínek školy, ze specifík žáků této školy, z požadavků a potřeb společnosti a je současně reakcí na požadavky trhu práce v našem regionu se zaměřením také na další uplatnění žáků.

2.1 Profil absolventa školy

Snahou pedagogů naší školy je, aby po absolvování školní docházky žák získal plnohodnotné vzdělání, které bude srovnatelné se vzděláním jeho vrstevníků, a také pozitivní vztah k učení, který bude následně v životě rozvíjet. Jeho vzdělání je posílené o pozitivní náhled na život, na nelehké životní situace, se kterými přichází do kontaktu díky svému handicapu. Prioritou pedagogů je naučit žáka orientaci v problematice udržitelného rozvoje a na základě těchto poznatků dokázat integrovat informace z více oborů.

Získané kompetence:

- žák je schopen samostatného rozhodování a za svá rozhodnutí nese plnou odpovědnost
- umí se orientovat v nových situacích
- komunikuje se svým okolím a je schopen pracovat v týmu
- ocení práci druhých, pomáhá jim v nesnázích a společně sdílí jejich úspěch či neúspěch
- je tolerantní k druhým, umí naslouchat
- umí řešit běžné životní i pracovní situace
- je schopen překonávat stres a předcházet agresivnímu jednání
- odmítá vandalismus jako projev slabošství a nízké kultury člověka
- dbá na zdvořilé, kultivované a taktní jednání
- efektivně pracuje s informacemi a umí používat komunikační prostředky a výpočetní techniku pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- ochraňuje životní prostředí, své zdraví i zdraví ostatních
- má citlivý vztah ke zvířatům, rostlinám a celé přírodě
- v různých situacích, kde nejsou přesně stanovená pravidla, se chová tak, aby neobtěžoval a neškodil; respektuje, že jeho svoboda končí tam, kde začíná svoboda druhého
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

2.2 Zaměření školy

Ve výchově a vzdělávání žáků jednoznačně upřednostňujeme hlavní cíl – optimální rozvoj osobnosti žáků se speciálně vzdělávacími potřebami a jejich sociální, pracovní a kulturní integraci. Jen takoví jedinci se pak mohou aktivně účastnit produktivního života a nehrozí jim, že budou stát na okraji společnosti. Aby byla výchova a vzdělávání našich žáků efektivní, musí být komplexní a interdisciplinární. Prioritou je týmová spolupráce všech specialistů. Péče o žáky je komplexní, vyvážená, respektující jejich osobnost a potřeby.

Naše škola je otevřena všem dětem i rodičům, kteří hledají vzdělávací zařízení rodinného typu, kde dochází ke vzájemné pomoci a kde usilují o respektování se navzájem. Veškerá komunikace probíhá na bázi partnerského vztahu všech zúčastněných aktérů vzdělávání. Žáci i rodiče mají možnost vyjádřit se k obsahu výuky, ale i k dění ve škole. Rodiče či zákonní zástupci se mohou kdykoliv zúčastnit výuky. Jejich podněty jsou brány s veškerou vážností, probíhá o nich diskuse nejen s žáky, ale i s rodiči, partnery školy, kritickým přítelem a pedagogickými a jinými pracovníky. Naší snahou je vytváření takového klimatu ve škole, které vede k odstranění bariér mezi školou a ostatními zúčastněnými. Žáci se nebojí klást otázky a sami požádat o pomoc pedagogické a jiné pracovníky. Mohou hovořit otevřeně a s jistotou, že jim bude nasloucháno.

Školní vzdělávací program je koncipován tak, aby žáci v průběhu devítileté školní docházky získali kvalitní základy všeobecného vzdělání. Je založen na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka. Smyslem a cílem vzdělání je vybavit všechny žáky klíčovými kompetencemi (znalostmi, dovednostmi a schopnostmi) na úrovni, která je pro ně dosažitelná a s jejíž pomocí je možno v daném okamžiku zastávat velký počet rolí a funkcí a která je vhodná ke zvládnutí problémů celé řady většinou nepředvídatelně se měnících požadavků v průběhu života. Tyto kompetence vedou ke způsobilosti, tedy ke schopnosti jednat přiměřeně v určité situaci. Vzdělávací program a realizační formy a metody učitelů budou směřovat k tomu, aby si žáci osvojili poznatky, dovednosti, pracovní techniky a návyky, které jsou významné pro komunikaci žáků ve škole, v rodině i v profesionálním a občanském životě. Cílem školního vzdělávacího programu je také vybavit žáky dostatečnou digitální gramotností tak, aby byli schopni své poznatky, znalosti a zkušenosti uplatňovat v současném světě.

Cílem je, aby žáci získali schopnost spolupracovat se spolužáky i s dětmi mimo školu, dokázali sloučit prosazování svých oprávněných zájmů s úctou k ostatním a s korektním jednáním s nimi, naučili se kulturně komunikovat s učiteli a s dospělými, respektovat individuální, národnostní a jiné odlišnosti lidí, rozeznávat nehumánní postoje, jako jsou agresivita, bezohlednost, cynismus, národnostní a rasové předsudky. Nedílnou součástí vzdělávání žáka je také dovednost organizovat a řídit různé činnosti, vyjednávat, pracovat v týmu a pozitivně ovlivňovat mezilidské vztahy. K důležitým cílům vzdělávání patří utváření odpovědného vztahu žáka k sobě samému a k pravidlům zdravého životního stylu. Školní vzdělávací program klade velký důraz

na orientaci vzhledem k osobnosti žáka. Proto je potřebné, aby vyučování podněcovalo všechny žáky, aby bylo přiměřené jejich možnostem a aby směřovalo k reálně dosažitelným výsledkům, znamenajícím zřetelný přínos pro jejich rozvoj.

Víme, že každý jedinec se v životě setká s nelehkými situacemi, ve kterých potřebuje pomoc buď druhého člověka, nebo něco, co mu těžkou situaci pomůže ulehčit či vyřešit. Všichni potřebujeme ke svému životu tzv. „berličku“. Existuje velké množství různých berliček. Mohou být rozdílných velikostí, tvarů i materiálů. Vznikly na základě různých potřeb a životních událostí. Naše škola má svou „Berličku“ (školní vzdělávací program) takto specifikovanou:

B E R L I Č K A

B – Bezpečnost školního prostředí není dána prostorovým uspořádáním, ale pohodou, kterou vytvářejí lidé působící na školu v obou směrech. Proto vytváříme prostředí, které je nezbytné pro příznivé klima. Všichni rádi prožívají společné okamžiky nejen v rámci výuky, ale také na odpoledních zájmových akcích, týdenních rehabilitačních pobytech, dvoudenních výletech, přespávání ve škole, akcích třídních kolektivů a dalších tradičních akcích školy.

E – Empatický přístup, který je uplatňován nejen v přístupu k dětem, ale i ke všem zúčastněným, sleduje jediné: respektovat jedinečnost jednotlivce, jeho zranitelnost, potřebu bezpečí a uznání a posilování osobnosti žáka.

R – Respektování a rovný přístup ke všem je hlavní zásada našich učitelů. Rozsah, hloubka a složitost vyučování je přizpůsobena tak, aby odpovídala potřebám, schopnostem, zájmům a předchozím znalostem žáků. Naši učitelé vědí, že neúspěch nic neznamená. Je to pro ně pouze signál vyvolávající potřebu změny v přístupu k žákovi, při němž nesmí chybět trpělivost a tolerance.

L – Lavírování jako cesta k životu. Snažíme se naše žáky naučit samostatně se rozhodovat, naučit je jednat podle aktuálních okolností, vnímat a správně řešit překážky běžného dne. Aby se dokázali, co možná nejlépe vyrovnávat s nástrahami života a odolávat jim.

I - Individuální přístup je uplatňován při všech výchovných i vzdělávacích činnostech. Ke každému žákovi přistupujeme jako k jedinečné lidské bytosti. Podporujeme samostatnost, sebejistotu, zodpovědnost a pozitivní sebehodnocení. Malý počet žáků ve třídě umožňuje efektivní výuku.

Č – Činnostní učení. Čím většímu množství kanálů je informace nabízena, tím lépe se zapamatuje, protože se v mozku uloží na více místech. Čím více způsobů vysvětlení se nabízí, čím více cest vnímání se používá, tím pevněji se uloží vědomosti v paměti, mnohostranněji se ukotví, více se jim porozumí, více žáků zvládne učební látku a později si na ni zase vzpomene.

Lépe se věc naučíme, když ji sami děláme, než když jen posloucháme nebo se

díváme. Zvolené vyučovací metody umožňují aktivní zapojení žáků o výuky. Činnostní učení dává žákům prostor ke konkrétním činnostem, samostatným úvahám a tvorbě vlastních otázek. Žák není pouze pasivním příjemcem informací, ale projevuje vlastní iniciativu.

Naší prioritou je snaha o propojení získaných teoretických znalostí s běžnou každodenní realitou, snaha o přiblížení se okolnímu světu a pochopení zákonitostí života.

K – Klíčové kompetence nemůže žákům pomáhat vytvářet ten, kdo si je nevytvořil sám, a kdo je sám v sobě dále nerozvíjí. Všichni naši pedagogové mají zájem zvyšovat svou profesní odbornost, účastnit se různých seminářů a školení.

Věnují se samostudiu. Své poznatky a zkušenosti si vyměňují i s kolegy evropských zemí. Stejně tak dokážou uplatňovat nabyté zkušenosti svých zahraničních kolegů a převádět je na podmínky a možnosti naší školy a našich žáků.

A – Abnormalita. Všichni naši pedagogové jsou si vědomí toho, že každé dítě je výjimečné a mimořádné. Naš výchovně-vzdělávací proces je zaměřen na objevování takových abnormalit, které z žáků vytváří samostatné a zdravé sebevědomé jedince, kteří v běžném životě i ve společnosti najdou své místo.

2.3. Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí

Vize školy:

Vytvářet ve škole prostředí, kde se děti s velmi různorodými vzdělávacími potřebami dostává nejen kvalitní a kvalifikované vzdělávací péče, ale kde se současně cítí bezpečně a spokojeně. Škola svým zákazníkům naslouchá, odpovídá na jejich potřeby a požadavky.

„Rozumět – znamená pomáhat.“ – Zdeněk Matějček

Výchovné a vzdělávací strategie patří ke stěžejním částem ŠVP. Společné postupy formulujeme tak, aby vedly k utváření klíčových kompetencí u žáků. Výchovné a vzdělávací strategie naplňují všichni učitelé. Jde o strategie nadpředmětové, prolínající se všemi předměty a činnostmi školy. Učitelé napříč předměty spolu komunikují, vzájemně si pomáhají a ve svých vyučovacích hodinách počítají s tím, že ve svém předmětu připravují žáka i na činnosti v jiných předmětech.

Klíčové kompetence žákům pomáhají při získávání základů všeobecného vzdělání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě. Za rozhodující pro získání klíčových kompetencí považujeme:

KOMPETENCE K UČENÍ

- umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

- vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich budoucnost
- vedeme učitelé, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známky
- učíme žáky spolupracovat a pracovat v týmu
- podporujeme samostatnost a tvořivost
- zařazujeme metody, které podporují zvědavost žáka
- učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti
- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat informace z literatury a internetu
- využíváme kladného hodnocení k motivaci
- učíme žáky trpělivosti, povzbuzujeme je
- klademe důraz na všeobecné a rovné vzdělání pro všechny
- žáky vedeme k sebehodnocení
- žákům nabízíme dostatek informačních zdrojů – žákovská knihovna, osobní počítače, exkurze, návštěvy kin, divadel, výstav, besed
- vytváříme ve výuce takové situace, které žáky zaujmou

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů

- učíme žáky nebát se problémů
- vedeme výuku tak, aby žáci hledali různá řešení problémů, své řešení si dokázali obhájit
- při výuce ve značné míře používáme problémové metody, které žáky připravují do reálného života
- využíváme metod dramatické výchovy k řešení konfliktních situací
- realizujeme projekty, které vedou žáky k řešení konkrétního problému
- vedeme žáky k samostatnosti při řešení problému
- vedeme žáky k aktivnímu přístupu při řešení problémů
- oceňujeme více způsobů řešení
- podporujeme netradiční způsoby řešení
- rozvíjíme u žáků představivost a fantazii

- učíme žáky řešit problémy vytvářením praktických úloh a situací
- spolu se žáky řešíme situace, které vznikají ve vyučování i mimo (problémy s kázní, nedodržování stanovených pravidel, konflikty mezi žáky)
- při řešení problémů podporujeme týmovou spolupráci
- učíme žáky, jak problému předcházet
- žáci prezentují své názory ve školním časopise
- podle svých schopností a dovedností se žáci zapojují do školních i mimoškolních soutěží
- starší žáci připravují různé aktivity pro mladší spolužáky
- vedeme žáky k aktivnímu přístupu při různých činnostech, a to jak při plánování, tak při realizaci i hodnocení
- vedeme žáky k přijímání zodpovědnosti za výsledek řešení problémů
- nabízíme řešení problémů v komunitním kruhu

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci

- učíme žáky komunikovat různými formami (ústně, písemně, pomocí osobního počítače, arteterapeutickými prostředky)
- učíme žáky naslouchat
- rozvíjíme u žáků základy komunikace v cizím jazyce
- učíme žáky etice v komunikaci
- vytváříme prostor pro různé názory, respektování originálních názorů
- učíme partnerské komunikaci mezi žákem a učitelem, mezi žáky navzájem, mezi žáky a dalšími osobami
- v dramatické výchově učíme dalším prostředkům komunikace – nonverbální komunikaci
- využíváme komunitního kruhu k vyjádření názorů, zkušeností, k výměně informací a názorů
- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování
- využíváme komunikační a informační technologie – osobní počítače ve výuce ve všech předmětech
- ke komunikaci a informovanosti žáci využívají tvorbu v novinářském kroužku, školním časopise a při slohových pracích v českém jazyce, dramatické výchově
- organizujeme projektové dny, výstavy a dodržujeme tradice školy, na jejichž organizaci se podílejí všichni žáci školy
- podporujeme spolupráci s jinými školami
- zveme rodiče do výuky, na školní výlety, rehabilitační pobyty, hipoterapii a akce školy pod názvem „Maminko a tatínku, pracuj s námi chvilinku“

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám
- učit je žít společně s ostatními lidmi

- vytváříme příjemné školní a třídní klima
- vytváříme společně pravidla vzájemného soužití a dodržujeme jejich naplňování
- žáci pracují v týmech a podílejí se na vytváření pravidel práce v týmu
- podporujeme u žáků vytváření pozitivních představ o sobě samém
- učíme žáky ovládat své jednání a chování
- zařazujeme kooperativní činnosti do výuky, vzájemnou pomoc při učení
- učíme žáky pomoc poskytnout nebo o ni požádat
- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- učíme žáky odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi lidmi
- učíme žáky přijímat různé role ve skupině
- utváříme u žáků schopnost zvládnout organizaci své pracovní i odpočinkové doby
- posilujeme schopnost nalézt a vnímat krásu a estetické hodnoty v přírodě i v lidském světě
- vedeme žáky ke schopnosti ocenit zkušenosti druhých lidí, respektovat různá hlediska a čerpat poučení z toho, co si druzí lidé myslí, dělají a říkají
- učíme žáky rozpoznávat situace, které vyžadují spolupráci
- rodiče při konzultacích informujeme o sociálních dovednostech žáků

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný
 - vedeme žáky k dodržování práv a povinností vzhledem k jejich stanovení ve školním řádě
 - učíme žáky respektovat individuální rozdíly, kulturní a náboženské odlišnosti žáků

- rozvíjíme u žáků zodpovědné a uvědomělé jednání ve škole i na akcích mimo školu
- umožňujeme žákům, aby si navzájem sdělovali své pocity a názory
- vyžadujeme důsledné dodržování pravidel při výuce i mimo ni
- vedeme k tolerantnímu přístupu v rámci individuálních odlišností
- pěstujeme u žáků úctu ke státním svátkům, k národním tradicím
- vedeme žáky k realizaci vlastních tradic na úrovni třídy a školy
- vedeme žáky k myšlení v globálních souvislostech – třídění odpadu, sběrové akce, plnění environmentálního programu školy

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

- systematicky a cíleně vedeme žáky k profesní orientaci s důrazem na reálné možnosti
- posilujeme využití znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí pro přípravu na budoucnost
- vedeme žáky k řádnému plnění všech povinností a závazků
- vedeme žáky ke kritickému i sebekritickému hodnocení prací z různých hledisek
- snažíme se o pozitivní přístup k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality a kvantity, ale také z hlediska ochrany zdraví a životního prostředí
- rozšiřujeme orientaci v podnikatelských aktivitách, chápání podstaty, cíle i rizika podnikání
- osvojujeme u žáků plánování a organizování pracovních činností
- pestrou nabídkou volnočasových aktivit podněcujeme u žáků zájem o další orientaci a rozvoj
- vedeme žáky k práci v souladu s pravidly bezpečnosti
- motivujeme žáky k aktivnímu přístupu v rámci předmětu Člověk a svět práce

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

- pomáhat žákům získat teoretické znalosti, praktické dovednosti, schopnosti a postoje využitelné v oblasti digitálních technologií**
- vedeme žáky k používání digitálních zařízení, služeb a aplikací a jejich využívání při výuce i v běžném životě
 - motivujeme žáky k získávání, vyhledávání, kritickému posouzení informací a digitálního obsahu

- učíme žáky vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty a vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků
- vedeme žáky k usnadnění práce, zautomatizování rutinní činnosti a zefektivnění či zjednodušení pracovního postupu za pomoci digitálních technologií
- posilujeme chápání významu digitálních technologií pro lidskou společnost a žáky postupně s novými technologiemi seznamujeme
- napomáháme kritickému zhodnocení přínosu digitálních technologií
- vedeme žáky k bezpečné manipulaci se zařízeními, daty i sdílením informací v digitálním prostředí

2.4 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci, kteří k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebují poskytnutí podpůrných opatření.

U těchto žáků je třeba uplatňovat při jejich vzdělávání speciálně pedagogické postupů a alternativní metody, uplatňující se zejména při rozvíjení rozumových schopností, orientačních dovedností, zlepšování sociální komunikace a dalších specifických dovednostech žáků.

Základní vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vyžaduje odbornou připravenost pedagogických pracovníků, podnětné a vstřícné školní prostředí.

Prioritou naší školy je:

- odborná způsobilost pedagogů v oboru speciální pedagogika, další vzdělávání pedagogických pracovníků / kurzy, semináře, výcviky, stáže, konference/
- individuální přístup k žákům a jejich rodině
- speciálně pedagogický přístup komplexní péče o žáka
- optimální prostředí pro vzdělávání, příznivé klima školy a třídy
- pravidelná spolupráce s PPP, SPC, s odborným lékařským týmem

2.4.1 Soubor lékařských diagnóz žáků

1.Somatická postižení, onemocnění a zdravotní oslabení

DMO / forma kvadruparetická, diparetická, hemiparetická, ataktická, mozečková/, LMD, svalová myopatie, svalová dystrofie, rozštěp páteře, vývojové deformity růstu, EPI syndrom, epilepsie, mikrocefalus, hydrocefalus, onemocnění ledvin, rozštěpy ledvin, alergie

2. Intelektové postižení

Mentální retardace / lehká MR, jiná MR /, oslabení kognitivního vývoje

3. Poruchy autistického spektra

Atypický autismus, Aspergerův syndrom, Vysoce funkční autismus, Dětský autismus

4. Specifické vývojové poruchy učení a chování

SVPU – dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie, dyspraxie.

SVPCH – syndrom LMD, neurotické poruchy, psychopatie.

5. Poruchy vývoje řeči a komunikačních schopností

Opožděný vývoj řeči, vývojová dysfázie, dyslalie, rinolalia, balbuties, dysatrie, poruchy grafické podoby řeči – SVPU /artikulační neobratnost, specifické asimilace/, symptomatické poruchy řeči.

6. Poruchy zraku a zrakové vady

Poruchy zraku – poruchy binokulárního vidění /strabismus, amblyopie/, slabozrakost, praktická nevidomost.

Vady zraku – kortikální poškození zraku, postižení zorného pole.

Ad 1) Vzdělávání žáků s tělesným postižením, žáků dlouhodobě nemocných a zdravotně oslabených

U žáků s tělesným postižením jsou možnosti vzdělávání rozdílné a vždy je důležité individuální posouzení. Předměty, které kladou vysoké nároky na motoriku, zvláště pak na jemnou motoriku /jako je geometrie, všechny složky výchov/, jsou upraveny. Jsou respektovány jejich obtíže se sebeobslouhou, problémy komunikační a společenské a obtíže s pohybem a dopravou.

Škola zajišťuje tyto specifické podmínky vzdělávání:

- bezbariérový vstup do školy
- odpovídající technické vybavení pro pohyb žáků po škole pro maximální samostatnost žáků
- /v případě potřeby je k dispozici asistent učitele, vychovatel, učitel/
- didaktické pomůcky /určeny žákům podle specifických potřeb dané diagnózy/
- kompenzační pomůcky / mechanické, elektrické vozíky, stoly a židle, vyrobené na míru, vertikalizační stojany /
- PC a speciální příslušenství
- relaxační aktivity /jóga, muzikoterapie, dramatická výchova/

Využití PC

Všechny třídy jsou vybaveny PC a speciálním příslušenstvím /klávesnice, myši, specifické programy/.

II.stupeň je navíc vybaven počítačovou učebnou, určenou pro vzdělávací oblast Informatika.

PC ve třídách je využíváno pro žáky, kteří:

- nejsou schopni komunikace
- nejsou schopni psát rukou ani s běžnými pomůckami či ortézami
- si nemohou osvojit obsah školního vzdělávání obvyklým způsobem a mohou si své postižení kompenzovat pomocí PC

Ad 2) Vzdělávání žáků s intelektovým postižením

Za žáky s intelektovým postižením se považují žáci, u nichž dochází k výraznému omezení v intelektových funkcích a také v adaptačním chování, což se projevuje ve schopnosti myslet v abstraktních pojmech a dále v sociálních a praktických adaptačních dovednostech.

Žáci s MR jsou vzdělávání podle minimálních výstupů vzdělávacího programu ZŠ / dle doporučení SPC a rozhodnutí ředitele školy /.

Škola zajišťuje tyto specifické podmínky vzdělávání:

- snížený počet žáků ve třídě
- vhodně upravené školní prostředí
- speciální učební metody
- ŠVP upravený pro žáky s lehčím mentálním postižením
- učitelé se speciálně pedagogickou kvalifikací
- speciální zařízení, kompenzační a didaktické pomůcky v závislosti na potřebách žáků
- učebnice odpovídající úrovni rozumových schopností žáků.

Ad 3) Vzdělávání žáků s poruchami autistického spektra /PAS/

Porucha autistického spektra je charakterizována přetrvávajícími deficity v sociální komunikaci a interakci v mnoha kontextech, stejně jako omezenými, opakujícími se vzorci chování, zájmů nebo aktivit. Tyto deficity jsou přítomny v raném dětství a vedou ke klinicky významným funkčním nedostatkům. PAS jsou různorodé a mají své individuální zvláštnosti.

Žáci s PAS jsou na naší škole vzdělávání /v individuálních případech dle doporučení SPC na základě IVP/ podle vzdělávacích programů ZŠ – „Berlička“ (případně dle upraveného obsahu vzdělávání).

Škola zajišťuje tyto specifické podmínky vzdělávání:

- snížený počet žáků ve třídě
- speciálně upravené školní prostředí, didaktické pomůcky
- individuální přístup
- strukturované učení

- učitelé vzdělané v problematice PAS a práci s autistickými žáky

Ad 4) Vzdělávání žáků se specifickými vývojovými poruchami učení a chování

Nejčastěji se vyskytujícími specifickými poruchami učení jsou dyslexie/potíže se čtením/, dysgrafie/potíže se psaním/, dysortografie/potíže s pravopisem/. Provázeny bývají hyperaktivitou, nesoustředěností, impulzivním jednáním, špatnou pohybovou koordinací a dalšími příznaky z oblasti psychomotorické, mentální a volní. Symptomy se prolínají a v průběhu trvání vykazují různou intenzitu.

Za žáky s poruchami chování, hyperaktivní, s edukativními problémy, jsou považováni žáci, kteří nerespektují některé normy společenského chování, jsou nepřízpůsobiví, impulzivní a snadno unavitelní.

Škola zajišťuje tyto specifické podmínky vzdělávání:

- snížený počet žáků ve třídě
- použití speciálně pedagogických metod a forem práce
- používání ověřených postupů i nových metod náprav SVPU
- přihlédnutí k charakteru poruchy při klasifikaci a hodnocení žáka /slovní hodnocení/
- individuální práce se žákem, respektování jeho pracovního tempa
- předmět dramatická výchova
- přehledné a strukturované prostředí
- pravidelný režim dne /pravidelné procedury, jasně stanovená pravidla chování/
- odpočinkový kout, herna, kde může žák relaxovat, případně plnit ty požadavky učitele, které nevyžadují práci v lavici
- pravidelná relaxace /klidový režim, jóga, muzikoterapie/
- učitelé znají a respektují specifické problémy žáka

Ad 5) Vzdělávání žáků s poruchami komunikačních schopností

Mezi žáky s poruchami komunikačních schopností řadíme žáky s dg. OVŘ /opožděný vývoj řeči/, dyslálie, vývojová dysfázie, dysartrie, balbuties, rinolalia, symptomatické poruchy řeči.

Předpokladem úspěšného vzdělávání je intenzivní logopedická péče, která se snaží odstraňovat poruchy řeči tak, aby u žáka byla řeč dostatečně obsahově rozvinutá a po stránce formální správná.

Vzdělání těchto žáků je na naší škole rozšířeno o logopedickou péči:

- individuální /přítomnost logopeda 1xtýdně/
- skupinovou / v rámci výuky/

Je uplatňován individuální přístup k žákovi, v individuálních případech zpracován IVP, zohledňující přístup ke klasifikaci /ve všech předmětech, v nichž se projevuje postižení žáka/, vhodný přístup k žákovi díky profesní odbornosti učitelů a je možné využívat alternativní komunikační systémy podle potřeby žáka /znak do řeči, piktogramy, VOKS – výměnný obrázkový komunikační systém/.

Ad 6) Vzdělávání žáků se zrakovým postižením

Zrakově postižené žáky dělíme z hlediska intenzity postižení na slabozraké, se zbytky zraku a nevidomé, dále na žáky se sekundárním zrakovým postižením /žáci s více vadami/. Každá z těchto kategorií vyžaduje speciální pedagogický přístup a odlišné technické zázemí.

Žáci s lehkou zrakovou vadou zvládají nároky základního vzdělávání s pomocí optických pomůcek.

Žáci s těžkou zrakovou vadou mají upravené podmínky vzdělávání / IVP /, odpovídající technické vybavení učebny, /pracovního místa / a personální zajištění výuky kvalifikovanými speciálními pedagogy.

Mimořádně důležité je naučit zrakově postižené žáky využívat informační a komunikační prostředky a technologie, např. pomocí spolupráce s SPC pro zrakově postižené žáky Kafirou a Tyflocentrem.

Škola zajišťuje tyto specifické podmínky vzdělávání:

- podnětné prostředí / základní znalosti učitele v oblasti tyflopédie /, individuální přístup
- snížený počet žáků ve třídě
- vhodné materiální a technické vybavení / bezbariérové prostředí školy, speciální osvětlení, speciální učebnice a učební materiály se zvětšeným písmem, optické pomůcky /
- didaktické kompenzační pomůcky /plastické modely, televizní lupy, počítače s programy pro slabozraké a nevidomé /
- spolupráci se Střediskem rané péče, SPC, Tyflocentrem, Kafirou

2.4.2 Vzdělávání žáků s PAS – poruchy autistického spektra

Za žáky s poruchou autistického spektra jsou považováni žáci s diagnózou:

- Dětský autismus
- Atypický autismus
- Aspergerův syndrom
- VFA /vysoce funkční autismus/
- Syndrom fragilního X
- Rettův syndrom.

Vzdělávání žáků s PAS se uskutečňuje:

- formou individuální integrace / běžný žák, integrovaný žák, kooperativní třída/
- formou skupinové integrace / v samostatných třídách, odděleních nebo skupinách s upravenými vzdělávacími programy – IVP /
- ve školách samostatně zřízených pro tyto žáky.

Ve všech organizačních formách vzdělávání je nutné vytvářet žákům podmínky pro jejich úspěšné vzdělávání a uspokojování jejich speciálních vzdělávacích potřeb.

RVP ZV stanovuje odpovídající podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a je východiskem pro tvorbu ŠVP. Vytvořené ŠVP jsou podkladem pro tvorbu individuálních vzdělávacích plánů.

Na úrovni ŠVP je možné přizpůsobit a upravit vzdělávací obsah základního vzdělávání pro tyto žáky tak, aby bylo dosahováno souladu mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi těchto žáků. Do ŠVP se zařazují speciální vyučovací předměty a předměty speciálně pedagogické péče odpovídající speciálním vzdělávacím potřebám žáků.

U žáků s PAS jde zejména o logopedickou péči, rehabilitaci, komunikativní dovednosti, ergoterapii, muzikoterapii.

ŠVP současně uvádí, jakých kompenzačních a didaktických pomůcek, speciálních učebnic a výukových programů je ve vzdělávání žáků s PAS využíváno.

Diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb a posuzování možností žáků s PAS při jejich vzdělávání poskytují, s žádostí a souhlasem rodičů nebo zákonných zástupců žáka, školní poradenská zařízení zařazená do rejstříku škol a školských zařízení / pedagogicko-psychologické poradny – PPP, speciální pedagogická centra, zejména SPC pro žáky s PAS a odborní pracovníci školního poradenského pracoviště – speciální pedagog a psycholog/.

Zákon č.561/2004 Sb.

Vyhláška č.27/2016 Sb.

Podmínky vzdělávání žáků s PAS

Při plánování a realizaci vzdělávacího procesu je třeba vycházet z konkrétního zjištění a popisu speciálních vzdělávacích potřeb a možností žáků. Je třeba mít na zřeteli fakt, že se žáci jako jednotlivci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Proto i výuka probíhá v souladu s principy individualizace a diferenciací ve vzdělávání.

Pro úspěšné vzdělávání žáků s PAS je potřebné zabezpečit tyto podmínky:

- uplatňovat zdravotní hlediska a respektovat individualitu a potřeby žáka
- uplatňovat princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu
- zabezpečit odbornou výuku předmětů speciálně pedagogické péče
- zohlednit specifika postižení žáků s PAS při hodnocení výsledků vzdělávání
- spolupracovat s rodiči nebo zákonnými zástupci žáka, s SPC, krajským koordinátorem, s odbornými lékaři /zejména při tvorbě IVP/

- spolupracovat s ostatními vzdělávacími institucemi, které vzdělávají žáky s PAS, s asociací, pomáhající lidem s autismem /NAUTIS/, sdružením Rainman a dalšími přidruženými organizacemi
- soustavně vzdělávat pedagogické, výchovné, logopedické, rehabilitační a ostatní pracovníky školy o problematice PAS

Další podmínky týkající se vzdělávání žáků s PAS:

- využít disponibilních hodin ve všech ročnících k posílení předmětů, které vzhledem k postižení žáků vyžadují vyšší časovou dotaci, nebo k zařazení předmětů speciálně pedagogické péče s maximální týdenní časovou dotací stanovenou pro jednotlivé ročníky v RVP ZV
- upravit a formulovat očekávané výstupy vzdělávacích oborů v jednotlivých obdobích tak, aby byly pro tyto žáky z hlediska jejich možností reálné a splnitelné, a těmto výstupům přizpůsobit i výběr učiva
- v individuálních případech uplatňovat alternativní formy komunikace – znak do řeči, usnadňovaná komunikace, VOKS – výměnný obrázkový komunikační systém a jiné náhradní formy komunikace
- na základě doporučení SPC umožnit působení pedagogického asistenta ve třídě

Strukturované učení jako efektivní prostředek pomoci pro žáky s PAS

Při práci s dítětem s poruchou autistického spektra /dále „PAS“/ je velmi důležité si uvědomit, že tyto děti mají výrazně nevyrovnaný vývojový profil, řada z nich trpí obtížemi v sociální komunikaci a problémy v chování.

Všechny tyto nedostatky velmi omezují samostatná rozhodování dětí, jejich schopnost adaptace, orientaci v prostoru a čase. Každý člověk potřebuje v životě určitý řád, jistou míru předvídatelnosti. Děti s poruchou autistického spektra mají schopnost předvídat a plánovat velmi malou, těžce se vyrovnávají se změnami. Okolní svět se pro tyto žáky mění v chaos, možnosti komunikace selhávají, a to vše ztěžuje dítěti orientaci v prostoru, čase i v událostech.

Pokud chceme, aby od nás dítě přijímalo nové informace, aby mělo motivaci ke komunikaci a učení se novým dovednostem, musíme vytvořit takové prostředí, které dá dětem jistotu, poskytne vysokou míru předvídatelnosti, ukáže dítěti nástroje komunikace a dá možnost výběru.

Kolébku programu s vědecky ověřenou efektivitou, který se využívá i v Evropě, je státní modelový program Severní Karolíny **TEACH** – volně přeloženo, péče a vzdělávání dětí s autismem a dětí s problémy v komunikaci.

V naší škole využíváme metodiku tohoto programu s názvem strukturované **učení**.

Filozofie a základy strukturovaného učení:

- individuální přístup k dětem

- aktivní generalizace dovedností /propustnost a propojenost školního a domácího prostředí/
- úzká spolupráce s rodinou
- integrace dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do společnosti
- přímý vztah mezi ohodnocením a intervencí
- pozitivní přístup k dětem, které mají potíže s chováním
- optimistický pohled na efektivitu a možnosti vzdělávání těchto dětí
- aktivní snaha o pedagogickou intervenci
- řešení problémového chování

Nároky kladené na pedagoga

- profesionalita
- teoretické porozumění PAS
- schopnost vycházet z aktuálních výsledků
- schopnost flexibilně přizpůsobit program
- schopnost přizpůsobit prostředí dítěti s PAS
- reálný odhad schopností dítěte
- využití silných stránek dítěte
- důraz na odborný nácvik komunikace a sociálního chování
- schopnost vycházet v jednotlivých oblastech z aktuální vývojové úrovně dítěte

Výhody strukturovaného učení

- metodika strukturovaného učení akceptuje zvláštnosti dítěte a přizpůsobuje se jeho specifikám
- snižuje stresovou zátěž dítěte díky možnostem upravit prostor, zviditelnit čas
- dítě je schopno vstřebávat nové informace, stává se sebevědomější a samostatnější
- metodika umožňuje redukovat problémy v chování /agresivita, záchvaty vzteku, negativismus/
- postupně se snižuje až eliminuje kognitivní deprivace

Metodika strukturovaného učení

a) individualizace

Každý žák s PAS je jedinečný a pro každého je nutné zvolit individuální strategii vzdělávání. Rozdíly jsou nejen v mentální úrovni, ale také v různé míře a četnosti výskytu autistických symptomů v rozdílných percepčních schopnostech, v úrovni a způsobu komunikace, v temperamentu, v odlišné schopnosti koncentrace a dalších oblastech.

Východiska:

- respektovat individualitu, vlastní priority, schopnosti a jejich hranice

- zjistit úroveň v jednotlivých vývojových oblastech dítěte /na základě psychologického vyšetření či speciálně pedagogické diagnostiky/
- zvolit vhodný typ systému komunikace podle stupně schopnosti abstraktního myšlení
- vytvořit vhodné pracovní místo a strukturovat prostředí
- podle doporučení SPC sestavit individuálně výchovný vzdělávací plán /IVP/
- v případě potřeby zvolit na základě analýzy behaviorálních problémů /problémy v chování/ vhodné strategie jejich řešení

b) vizualizace

Stejně jako většina lidí i děti s PAS se potřebují „orientovat v čase“, potřebují „vidět“ čas. Musí si vytvořit svou vlastní předvídatelnost, což tito žáci často dělají přes nefunkční rituály a stereotypie.

Jestliže se pak sled činností některý den změní, nastávají obvykle „problémy s chováním“. Pokud bude tato změna zaznamenána ve „vizualizovaném denním programu“ a tudíž na ni bude dítě připraveno, k problémovému chování nemusí dojít.

Východiska:

- vizualizovat denní program, který dává odpověď na otázku „kdy“, pomáhá v časové orientaci, vede k větší samostatnosti
- zjistit úroveň schopnosti abstraktního myšlení, na základě toho stanovit vhodný typ vizuální podpory

Typy vizuální podpory /od nejjednoduššího k nejsložitějšímu/

- konkrétní předmět
- barevný obrázek /nápis/
- lineární obrázek /s nápisem/
- piktogramy /s nápisem/
- nápis
- psaný rozvrh
- diář

c) strukturalizace

Struktura prostředí, ve kterém se pohybuje dítě s PAS, mu pomáhá v prostorové orientaci a dává mu odpověď na otázku „KDE?“.

Struktura tak nabízí „jistotu“ tím, že vytváří předvídatelná spojení mezi místy, činnostmi a chováním.

Východiska:

- vytyčit si místa pro jednotlivé důležité činnosti během dne /učebna, herní kout, jídelna.../
- vyčleněná místa, pokud možno nepřemísťovat, neprovádět jinou činnost na místě, které pro ni není vyčleněno

- pokusit se vymezit jasné hranice mezi jednotlivými místy, které pomáhají dítěti s PAS rozpoznat, kde místo ke konkrétnímu úkolu začíná a kde končí

Schéma pracovního místa

- prostor pro výuku by měl být pohodlný, bez rozptylujícího hluku
- u neklidného dítěte umístíme pracovní stůl našikmo v rohu místnosti a dítě posadíme do prostoru mezi stolem a zdí
- systém práce zleva doprava

Strukturované učební pomůcky

Umožňují dítěti lepší orientaci v prostoru, v pravolevou orientaci. Výborně slouží k vyvození nového učiva a jeho procvičení.

- krabicové učení /krabice s úkoly/
- šanony
- 3D didaktické pomůcky
- jednotlivé listy s úkoly, na kterých je jasně vymezen začátek a konec konkrétních úkolů
- komunikační tabulka
- systém VOKS /výměnný obrázkový komunikační systém/
- schématické pracovní postupy

2.4.3 Logopedie ve vzdělávání

Logopedie je určena dětem s různě narušenými komunikačními schopnostmi.

Ve škole je logopedie organizována formou individuálních nebo skupinových návštěv. Časová dotace se upravuje dle potřeb daného školního roku.

Na základě orientačního logopedického vyšetření a na základě závěrů dalších vyšetření je prováděna logopedická péče, která zahrnuje přípravná a průpravná cvičení, navození, fixaci a automatizaci hlásek. Hravou formou jsou prováděna dechová a fonační cvičení – měkký hlasový začátek, rozvoj motoriky, rozvoj fonemického sluchu a rozvoj zrakového vnímání.

Je velmi důležité neustále procvičovat motoriku mluvidel, která není u dětí dostatečně rozvinuta, formou cvičení před zrcadlem, s možností zrakové kontroly. Samotná náprava problémových hlásek se uskutečňuje s použitím metod, které odpovídají věkovým a individuálním zvláštěnostem dětí. K rozvoji správné výslovnosti jednotlivých hlásek využíváme situační a dějové obrázky, říkadla, básničky, pohádky, pohybové hry, rozpočítadla, příběhy.

Osvědčují se i vybrané počítačové programy, které plní také funkci motivační.

Účast rodičů je nezbytná, neboť právě pravidelné domácí procvičování je důležitým předpokladem správné komunikace.

Logoped úzce spolupracuje s ostatními pedagogy. Na pravidelných schůzkách jsou domlouvány společné postupy při nápravě řeči.

2.4.4 Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním

Do této skupiny patří žáci, kteří pocházejí z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním a ekonomickým postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, žáci, kteří pocházejí z prostředí sociálně nebo kulturně a jazykově odlišného od prostředí, v němž vyrůstají žáci pocházející z majoritní populace. Patří sem žáci z různých u nás žijících menšin nebo žáci přicházející v rámci migrace. Je nezbytné všem těmto žákům věnovat specifickou péči v rozsahu, který potřebují pro naplnění svých vzdělávacích možností.

Škola těmto žákům bude věnovat pozornost v oblasti osvojení českého jazyka, ale i seznámení s českým prostředím, jeho kulturními zvyklostmi a tradicemi. Dále bude těmto žákům zajištěno vzdělávání v jazyce příslušné národnostní menšiny a zajištěno získávání v průběhu školní docházky i takových informací, které jim umožní vybírat si z nich prvky pro budování své vlastní identity. Obsah vzdělávání bude doplněn specifickými materiály o historii, kultuře a tradicích jejich národnosti.

Podmínky vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním

Učitel, jako nejdůležitější činitel, své žáky i jejich rodinné prostředí dobře zná, dovede volit vhodné přístupy a vytvářet ve třídě i ve škole příznivé společenské klima.

Škola bude využívat výukové postupy vhodné pro rozmanité učební styly žáků a různé způsoby organizace výuky, plánovat výuku tak, aby vycházela ze zájmů, zkušeností a potřeb žáků různých kultur, etnik a sociálního prostředí.

Aby vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním bylo úspěšné, je třeba zajistit:

- individuální nebo skupinovou péči
- pomoc asistenta pedagoga
- odpovídající metody a formy práce
- specifické učebnice a materiály
- pravidelnou komunikaci a zpětnou kontrolu
- spolupráci pedagogických pracovníků a dalších odborníků.

2.4.5 Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadání a mimořádné nadání není souborem genů, ale souborem lidských vlastností, které na základě genetických dispozic vznikají v průběhu života. Za nadaného žáka se považuje především žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se považuje především žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Mimořádně nadaní žáci mají své specifické vzdělávací potřeby, na něž je třeba reagovat a vytvářet pro ně vhodné podmínky. Takový žák může disponovat jedním, ale i několika druhy nadání.

Cílem vzdělávání není pouze rozvoj studijních dovedností, ale především životní způsobilosti. Cílem rozvíjení talentů je, aby se jako dospělý uplatnil ve vědě, v umění, a tak obohatil společnost. Při formování talentů je nutno vědět, čeho si u dětí všímat a na které jejich vlastnosti se výchovně zaměřit.

Identifikace mimořádného nadání je dlouhodobý proces. Pomoc při identifikaci a následné péči o mimořádně nadaného žáka poskytují učitelům se souhlasem rodičů nebo zákonných zástupců psychologové v síti pedagogicko-psychologických poraden.

Indikátory nadprůměrně rozvíjejícího se žáka:

- zvládnutí čtení v předškolním věku
- mimořádné počtářské schopnosti v předškolním věku
- žák svými znalostmi přesahuje stanovené požadavky
- neutichající aktivita
- zvědavost, široké spektrum zájmů
- tvořivost
- samostatnost v rozhodování, v řešení problémů i v chování
- neexistence autorit
- smysl pro humor
- citlivost na problémy
- odmítání konvencí
- introvert
- perfekcionismus

Škola je připravena nabídnout širokou škálu činností, které vedou u žáků k odhalování speciálních vzdělávacích potřeb i nadání, k zajišťování vhodných podmínek, k užívání konkrétních postupů, pomůcek, forem práce, k rozvíjení spolupráce s rodiči žáků a s odborníky.

2.5 Průřezová témata

Průřezová témata reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Vytváří příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot. Všechna průřezová témata jsou v našem školním vzdělávacím programu zařazena jak na prvním, tak na druhém stupni.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

❖ Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání

- vybrat si zájmové činnosti dle svých možností

- smysluplně trávit volný čas
- orientovat se v možnostech smysluplného trávení volného času
- odmítnout nevhodné nabídky trávení volného času
- rozvíjet citové stránky osobnosti, citové vazby
- rozvíjet postřehy pomocí her
- rozvíjet smyslové vnímání, pozornost a soustředění

Sebepoznání a sebepojetí

- kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- vytvářet vlastní bezpečné sociální skupiny
- posilovat pozitivního myšlení
- objektivně hodnotit činnosti každého člena
- modelovat postoje, hodnoty, temperament
- utvářet zdravé a vyrovnané sebepojetí
- všímat si dění, situací i problémů, nevyhýbat se řešení problémů
- rozlišovat správná a chybná řešení
- dokončovat započatou práci
- poznávat sebe samého a uplatňovat se ve skupině

Seberegulace a sebeorganizace

- dokázat se podřídit
- dokázat se prosadit
- rozhodovat se samostatně o svých činnostech
- uvědomovat si odpovědnost za své chování
- přijmout kompromis
- poznávat bezpečná místa pro hry
- dodržovat zásady bezpečného chování
- rozpoznat vhodné i nevhodné chování
- projevovat citlivost a ohleduplnost
- vnímat nespravedlnost, agresivitu, šikanu; dokázat se bránit
- respektovat jiné
- utvářet tolerantnost k odlišnostem mezi lidmi /
- stanovovat osobní cíle a kroky k jejich dosažení

Psychohygiena

Zdravý životní styl

- posilování tělesné zdatnosti
- výchova ke správným stravovacím návykům
- dodržování osobní hygieny a základních hygienických návyků
- odpovědnost za úklid svých věcí

Ovládání negativních citových reakcí

- řešit kamarádké a kolektivní vztahy
- formulovat těžkosti a společně hledat řešení
- vyrovnávat se s nedostatky a neúspěchy, hledat způsoby nápravy

Kreativita

- rozvíjet pružnost nápadů
- podporovat originalitu
- vytvářet příležitosti pro tvořivost při hraní
- zařazovat do činnosti kreativní hry
- podněcování zájmu a využívání tvořivosti dětí při výzdobě a činnosti ŠD
- organizovat různé činnosti. vytvářet podmínky pro realizaci

❖ Sociální rozvoj

Poznávání lidí

- Poznat rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání
- Poznat podobnost a odlišnost lidí

Mezilidské vztahy

- seznámit se se vztahy v naší skupině
- naučit se zachovat klid a rozvahu, nezmatkovat
- naučit se rozvážnému jednání
- neponižovat druhé
- vzájemné respektování, podpora, pomoc

Komunikace

- rozvíjení slovní zásoby
- kultivace slovního i mimoslovního projevu
- schopnost vyjádřit se, požádat o pomoc, o radu
- schopnost formulovat myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi
- komunikovat bez ostychu s vrstevníky i s dospělými
- schopnost vyjadřovat své pocity řečí i gesty
- schopnost naslouchat
- uplatnit se v kolektivu

Kooperace a kompetice

- soužití dětí různorodých kolektivů
- hraní her ve skupinkách, v týmech
- umět a chtít se podřídit i prosadit při skupinové činnosti

❖ Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- Řešit různé situace
- Řešit učební problémy
- pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů
- posilování schopností objektivně hodnotit své jednání

- přijímat důsledky svého chování

Hodnoty, postoje, praktická etika

- důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality
- odpovědnost, spolehlivost a spravedlivost
- nezištná pomoc

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Občanská společnost a škola

- vztah ke své škole, městu, státu
- vztahy mezi dětmi
- pravidla soužití
- pravidla slušného chování

Občan, občanská společnost a stát

- základní lidská práva a práva dítěte
- správné oslovování mezi dětmi i dítě vůči dospělému a naopak
- práva a povinnosti každého z nás

Formy participace občanů v praktickém životě

- funkce školy, obce a státu
- obec jako základní jednotka samosprávy státu
- společenské organizace a hnutí

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

- principy demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka)
- odhadovat rizika svých nápadů, odpovědnost
- plánovat, organizovat, řídit a hodnotit

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá

- regionální pověsti a báje
- poznávání života dětí v jiných zemích pomocí vyprávění, četby, internetu
- tradice zvyky, odlišnost způsobů života
- návštěva kulturních institucí – muzeum, hvězdárna, knihovna, galerie
- orientace v čase

Objevujeme Evropu a svět

- zážitky z cest do zahraničí, vyprávění z dovolené
- seznamovat se s životem a zajímavostmi v jiných zemích – besedy

Jsme Evropané

- výchova k vlastenectví, začlenění do Evropy
- seznamovat děti s úspěchy na poli vědy, techniky a kultury

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní difference

- jedinečnost každého člověka a individuální zvláštnosti
- jednota tělesna a duševna

Lidské vztahy

- vzájemná spolupráce, tolerance
- principy slušného chování
- lidská solidarita

Etnický původ

- základní informace o různých etnických a kulturních skupinách získaných prostřednictvím besed, četby, internetu, mediálních sdělení

Multikulturalita

- význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumívání

Princip sociálního smíru a solidarity

- odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Ekosystémy

- využívání okolí školy k relaxaci, ke sportování, k hrám
- poznávání přírody pomocí pozorování, besed, četby, internetu a mediálních sdělení
- ochrana přírody

Základní podmínky života

- voda, vzduch – význam a ochrana

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- činnost člověka v přírodě – pozitivní i negativní
- ohleduplné chování k přírodě
- třídění odpadů, úklid svého okolí

Vztah člověka k prostředí

- rozmanitost živé a neživé přírody
- pozorování změn v přírodě – roční období

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

❖ **Tematické okruhy receptivních činností**

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- pěstování kritického přístupu k reklamám

Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality

- vhodný výběr počítačových her
- výběr vhodných časopisů a novin

Stavba mediálních sdělení

- rozlišování důležitostí mediálních sdělení

Vnímání autora mediálních sdělení

- schopnost rozlišit osobnost autora sdělení

Fungování a vliv médií ve společnosti

- praktické využití k vyhledávání informací

❖ **Tematické okruhy produktivních činností**

Tvorba mediálního sdělení

- seznamování formou médií o práci s informacemi

Práce v realizačním týmu

- tvorba školního časopisu
- příspěvky na internetu
- účast v literárních soutěžích a veřejných vystoupeních

2.5.1 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jako nadpředmětový prvek vzdělávání mají především výchovný charakter. Nemají tedy pouze vzdělávací úlohu, ale mají také zdůraznit propojování dílčích faktů. Měla by být jednotícím prvkem více vyučovacích předmětů i pojítkem mezi školou a životem. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků a pro jejich vzájemnou spolupráci. Zároveň také pomáhají rozvíjet osobnost žáka, především v oblasti postojů a hodnot. Ve školním vzdělávacím programu propojujeme výchovné a vzdělávací strategie na úrovni školy, učebního plánu a učebních osnov spolu s tematickými okruhy průřezových témat, s ohledem na potenciál, který tento prvek výchovy a vzdělávání obsahuje. Průřezová témata nám umožňují koordinovat aktivity probíhající ve škole i mimo ni, využít postavení školy v regionu, popřípadě využít zvláštnosti osobnosti učitele.

Průřezová témata jsou v našem školním vzdělávacím programu zařazena do jednotlivých vyučovacích předmětů (viz charakteristiky předmětů). Dále realizujeme jednodenní či vícedenní předmětové a mezipředmětové projekty a celoškolní i mimoškolní aktivity žáků.

Smyslem průřezových témat není navyšování vzdělávacího obsahu vyučovacích předmětů, ale spíše propojování učiva do širších souvislostí. Efektivní zvládnutí průřezových témat vyžaduje dohled nad jejich realizací. Pro každé průřezové téma je určen koordinátor, který spolupracuje s učiteli, mapuje, vytváří podmínky pro vznik a realizaci projektů. Průřezová témata vnímáme při tvorbě ŠVP jako výzvu k profilaci školy a k vyjádření naší filozofie a jedinečnosti.

2.5.2 Tabulky průřezových témat

Průřezové
téma

Mediální výchova
(MV)

1. stupeň – ZŠ

Název tematického okruhu (TO):	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Receptivní činnosti:					
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení				INF	HV, AJ
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	HV			ČJ	INF
Stavba mediálních sdělení		HV		INF	INF, HV
Vnímání autora mediálních sdělení					PŘ
Fungování a vliv médií ve společnosti			PŘ	ČJ, HV	VL, VV
Produktivní činnosti:					
Tvorba mediálního sdělení			ČJ	INF, HV	PŘ, VV
Práce v realizačním týmu	HV		PŘ	INF	ČJ, VV

Průřezové

téma

Osobnostní a sociální výchova

1. stupeň - ZŠ

Název tematického okruhu (TO):	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Osobnostní rozvoj					
Rozvoj schopností poznávání	VV, PČ, ČJ, M, PRV	ČJ, M, HV, VV	M, VV, PČ, AJ	VL, PŘ, VV, PČ, ČJ, M, INF, TV, AJ	ČJ, M, INF, AJ
Sebepoznání a sebepojetí	PRV	HV		ČJ, VL	PŘ, PČ
Seberegulace a sebeorganizace	TV	TV, PČ	TV, M, PRV, HV, AJ	M, TV	M, VL, TV
Psychohygiena	TV	TV	ČJ, PRV, TV	HV, TV	PČ, VL, PŘ, TV
Kreativita	VV, TV	TV, ČJ, PRV, VV	HV, VV, PČ	PČ, INF, VV	VV, AJ
Sociální rozvoj					
Poznávání lidí		PČ	VV	VL, HV	
Mezilidské vztahy	ČJ, PRV, PČ	ČJ	PČ	PŘ, VV, PČ	VL, VV, TV, AJ
Komunikace	ČJ, M, TV	TV, PČ, ČJ, M, PRV	M, TV, AJ	M, PŘ, HV, TV, AJ	ČJ, M, VL, TV, AJ
Kooperace a kompetice	TV	TV	PČ, PRV, HV, TV	ČJ, TV	TV
Morální rozvoj					
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	TV	TV	ČJ, PRV, TV	TV	HV, PČ, TV
Hodnoty, postoje, praktická etika	HV		VV		ČJ, PČ

Průřezové téma

Environmentální výchova

1. stupeň – ZŠ

Název tematického okruhu (TO):	1. ročník	2. ročník	3.ročník	4.ročník	5. ročník
Ekosystémy	PČ, AJ	PRV	HV		
Základní podmínky života	PČ	PČ	PRV, PČ		PČ, HV
Lidské aktivity a problémy životního prostředí				HV, PČ	PČ, INF, VL, PŘ
Vztah člověka k prostředí			PRV, PČ	PČ, INF, TV	HV

Průřezové téma

Multikulturní výchova (MkV)

1. stupeň – ZŠ

Název tematického okruhu (TO):	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Kulturní difference		HV	ČJ	ČJ, PŘ	INF, VL
Lidské vztahy	TV	PRV, TV, HV	PRV, TV	PŘ, TV	ČJ, VL
Etnický původ	HV			VL	PŘ
Multikulturalita			HV	VL, ČJ	PŘ, AJ
Princip sociálního smíru a solidarity			HV	INF	

Průřezové
téma

Výchova demokratického občana
(VDO)

1. stupeň – ZŠ

Název tematického okruhu (TO):	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Občanská společnost a škola		PRV		VL	INF
Občan, občanská společnost a stát			PRV		VL
Formy participace občanů v politickém životě				VL	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				VL	

Průřezové
téma

Výchova k myšlení v evropských a globálních
souvislostech

1. stupeň – ZŠ

Název tematického okruhu (TO):	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Evropa a svět nás zajímá	HV			ČJ, VL	ČJ, AJ
Objevujeme Evropu a svět				INF, HV	VL, TV, AJ
Jsme Evropané				HV	

Průřezové
téma

Mediální výchova

2. stupeň – ZŠ

Název tematického okruhu (TO):	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Receptivní činnosti:				
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	ČJ, INF, Vko, AJ	HV, AJ	AJ	ČJ, Z, INF, D, Vko, AJ
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality		Z, Vko	INF	Z, D, Vko, HV, VV
Stavba mediálních sdělení	Vko			
Vnímání autora mediálních sdělení	Vko, VV		ČJ, ČJ-S, HV	ČJ, D
Fungování a vliv médií ve společnosti	VV	Vko, VV, AJ	D, VV, AJ	INF, D, HV
Produktivní činnosti:				
Tvorba mediálního sdělení	ČJ, Vko	INF, VV	NJ, HV, VV	NJ, VV
Práce v realizačním týmu	Vko	INF	HV, VV	VV

Průřezové
téma

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

2. stupeň – ZŠ

Název tematického okruhu (TO):	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Osobnostní rozvoj				
Rozvoj schopností poznávání	PP, Z, VV, PČ, M, INF, F, AJ	PČ, PP, HV, VV, Z, M, Vko, F, AJ	CH, PP, PČ, NJ, Z, M, F, AJ	VV, NJ, Z, M, PP, AJ
Sebepoznání a sebepojetí	Vko	ČJ, HV	Vko, PČ	PČ, Vko, CH, PP, VV
Seberegulace a sebeorganizace	M, HV, TV, AJ	M, TV	F, TV, PČ, M, INF, Vko	M, CH, TV, AJ
Psychohygiena	TV	TV	PČ, Vko, TV	PČ, HV, TV
Kreativita	PČ, Z, Vko, F, TV, AJ	PČ, TV, AJ	HV, VV, TV, ČJ- S, M, AJ	F, VV, TV, Z, M, M-S
Sociální rozvoj				
Poznávání lidí	PČ	HV	Vko	PČ
Mezilidské vztahy	VV, TV, ČJ, Vko, HV	PČ, ČJ, Vko, TV	TV, PČ, ČJ, Vko	ČJ, TV
Komunikace	M, F, HV, TV, AJ	TV, PČ, M, D, F, VV, AJ	TV, NJ, D, VV, AJ	INF, D, Vko, TV, PČ, ČJ, NJ, M, F, AJ
Kooperace a kompetice	TV, PČ, ČJ, INF, F	PČ, F, HV, TV	TV, PČ	Vko, F, VV

Morální rozvoj				
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	PČ, ČJ, Vko, TV, AJ	INF, TV	VV, TV, PČ, NJ, Vko, AJ	PČ, NJ, HV, TV
Hodnoty, postoje, praktická etika	D, HV, PČ	ČJ, Vko	ČJ, Z	Z, D, PPZ

Průřezové

téma

Environmentální výchova

2. stupeň – ZŠ

Název tematického okruhu (TO):	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy	Z, PP, PČ	PP	PP, HV, AJ	
Základní podmínky života	Z, PP, HV, PČ	Z, F, PP	F, CH, PP	F
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	F	Vko, Z, D	D, CH, PP, TV, PČ, AJ	CH, TV, HV, PČ, Z, D, F
Vztah člověka k prostředí	INF, Vko, F	Vko, TV	CH, PP, PČ	Z, F, HV, VV

Průřezové

téma

Multikulturní výchova (MkV)

2. stupeň – ZŠ

Název tematického okruhu (TO):	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní difference	ČJ, D, Vko, HV	D	D	VV
Lidské vztahy	D, Vko, HV, TV	INF, D, TV	VV, TV	Vko
Etnický původ		Z, Vko, AJ		ČJ, Z, D, HV
Multikulturalita	ČJ, INF, D, Vko, AJ	ČJ, D, AJ	ČJ, NJ	ČJ, TV, AJ
Princip sociálního smíru a solidarity		Vko, HV		INF, D

Průřezové
téma

Výchova demokratického občana (VDO)

2. stupeň – ZŠ

Název tematického okruhu (TO):	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
<i>Občanská společnost a škola</i>	VkO			
Občan, občanská společnost a stát	D	D, VkO	D, VkO	D
Formy participace občanů v politickém životě	VkO	VkO	Z	Z
Principy demokracie	D		Z, D,	Z, D, VkO

Průřezové
téma

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

2. stupeň – ZŠ

Název tematického okruhu (TO):	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá	ČJ, D, VkO, AJ	ČJ, D, AJ	ČJ, Z, ČJ-S	ČJ, Z, VkO, HV, AJ
Objevujeme Evropu a svět	F	HV, AJ	NJ, Z, PP, TV, AJ	Z, INF, VkO, F, TV
Jsme Evropané	D, HV	D	Z, D, VV	Z, D, VkO, F

3. Učební plán

3.1 Rámcový učební plán ZŠ – ŠVP „Berlička“

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	1. stupeň	2. stupeň
		1. - 5. ročník	6. - 9. ročník
		Časová dotace	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	33 + 7	15 + 3
	Cizí jazyk	9	12 + 1
	Další cizí jazyk	-	6
Matematika a její aplikace	Matematika	20 + 5	15 + 3
Informační a komunikační technologie	Informatika	2	4
Člověk a jeho svět	Prvouka	5 + 3	-
	Vlastivěda	3	-
	Přírodověda	3 + 1	-
Člověk a společnost	Dějepis	-	6 + 2
	Výchova k občanství	-	4
Člověk a příroda	Fyzika	-	5
	Chemie	-	4
	Přírodopis	-	5 + 3
	Zeměpis	-	6 + 2
Umění a kultura	Hudební výchova	5	4
	Výtvarná výchova	7	5 + 1
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	10	10
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	5	3 + 1
Seminář z Českého jazyka			1
Matematický seminář			1

Celkový počet hodin	118	122
Z toho celkový počet disponibilních hodin	16	18

3.2 Učební plán pro 1.stupeň ZŠ

Předmět	Počet hodin:					
	Ročník:					Celkem:
	1.	2.	3.	4.	5	
Český jazyk	7 + 2	7 + 1	7 + 2	6 + 1	6 + 1	33 + 7
Anglický jazyk			3	3	3	9
Matematika	4 + 1	4 + 1	4 + 1	4 + 1	4 + 1	20 + 5
Informatika				1	1	2
Prvouka	1 + 1	2 + 1	2 + 1	-	-	5 + 3
Vlastivěda	-	-	-	2	1	3
Přírodověda	-	-	-	2	1 + 1	3 + 1
Hudební výchova	1	1	1	1	1	5
Výtvarná výchova	1	2	1	1	2	7
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10
Pracovní vyučování	1	1	1	1	1	5
Disponibilní dotace	4	3	4	3	2	16
Celkem	21	22	25	25	25	118

Poznámky k učebnímu plánu:

- V předmětu **Český jazyk** bylo využito 7 disponibilních hodin. V 1. a 3. ročníku vždy 2 disponibilní hodiny. V 2, 4. a 5. ročníku potom 1 disponibilní hodina. Hodiny mají reedukační charakter a jejich náplň vychází z individuálních potřeb každého dítěte. V 1. ročníku prodlužujeme přípravné období k počátečnímu čtení a psaní. Jedná se převážně o uvolňovací prvky, sluchovou analýzu slov, cvičení k orientaci v prostoru, na stránce, zrkadlové rozlišování reverzních tvarů (bludiště, puzzle, skládky...) Ve 2. ročníku se procvičuje sluchová diferenciací, sluchová syntéza slov, procvičování pravolevé orientace, rozvíjení grafomotoriky. 3. ročník napravuje specifické vývojové poruchy učení. Ve 4. a 5. ročníku jsou poté upevňována pravidla českého pravopisu tak, aby byl žák schopen je v písemném projevu využít. Hodiny slouží k soustavnému opakování, hlubšímu procvičování probraného učiva. Ve všech ročnících je kladen důraz na rozvoj komunikativních dovedností.
- V **Matematice** byly využito 5 disponibilních hodin. V 1. až 5. ročníku je doplněna vždy jedna disponibilní hodina, která má upevňovací charakter. Konkrétní náplň hodin vychází z individuálních potřeb každého žáka. 3. ročník umožňuje lépe si osvojit a využívat násobení a dělení. 4. a 5. ročník pomáhá lépe pochopit a zvládnout slovní úlohy.
- Předmět **Prvouka** byl v 1., 2. i 3. ročníku doplněn o 1 disponibilní hodinu. Tato hodina slouží k upevnění a procvičení učiva.
- Předmět **Přírodověda** je vyučován ve 4. a 5. ročníku. Byla využita 1 disponibilní hodina, a to v 5. ročníku. Slouží ke snadnějšímu zvládnutí učiva a dostatečnému upevnění.

3.3 Učební plán pro 2.stupeň ZŠ

Předmět	Počet hodin:				
	Ročník:				Celkem:
	6.	7.	8.	9.	
Český jazyk	3+2	4+1	4	4	15 +3
Anglický jazyk	3	3 +1	3	3	12 +1
Německý jazyk			3	3	6
Matematika	4 +1	4 +1	4	3 +1	15 +3
Informatika	1	1	1	1	4
Dějepis	2	2	1 +1	1 +1	6 +2
Výchova k občanství	1	1	1	1	4
Fyzika	2	1	1	1	5
Chemie			2	2	4
Přírodopis	1 + 1	2	1 +1	1 + 1	5 +3
Zeměpis	2	1 + 1	1 +1	2	6 +2
Hudební výchova	1	1	1	1	4
Výtvarná výchova	2	1 +1	1	1	5 +1
Tělesná výchova	3	3	2	2	10
Pracovní činnosti	1	1	1	1	3 +1
Seminář z Českého jazyka			1		1
Matematický seminář				1	1

Disponibilní dotace	25 + 5	25 + 5	27 + 4	27 + 4	104 + 18
Celkem	30	30	31	31	122

Poznámky k učebnímu plánu:

- Předmět **Český jazyk** bude obohacen o 3 disponibilní hodiny. V 6. ročníku dojde k navýšení o 2 vyučovací hodiny z důvodu přestupu žáků na II.stupeň ZŠ. V 7. ročníku bude výuka Českého jazyka posílena o 1 disponibilní hodinu.
- V předmětu **Anglický jazyk** byla využita 1 disponibilní hodina v 7. ročníku pro hlubší zopakování učiva, využívání her, anglických písní a říkadel...
- V předmětu **Přírodopis** byly využity 3 disponibilní hodiny. V 6. ročníku 1 disponibilní hodina k usnadnění přechodu z I. stupně ZŠ na II. stupeň, v 8. a 9. ročníku také 1 disponibilní hodina určená k upevňování znalostí o rozmanitostech přírody.
- V předmětu **Chemie** je vyhrazen čas na chemické pokusy a laboratorní práce, práci na internetových výukových programech určených tomuto předmětu.
- Předmět **Pracovní činnosti** v značném rozsahu rozvíjí jemnou a hrubou motoriku žáků, koncentraci pozornosti, soustředění, vytrvalost, soustavnost, učit se nést zodpovědnost za vykonávanou práci. Do 6. ročníku byla přidělena 1 disponibilní hodina pro nutnost rozvoje výše uvedených schopností jako příprava na náročné období 2. stupně. V 8. – 9. ročníku jsou žáci připravováni na své budoucí povolání. Tento předmět úzce souvisí s Kariérovým poradenstvím. Je nutné využívat návštěv a exkurzí různorodých institucí – pracovišť, dílen, galérií, dále účast na prezentacích a soutěžích v regionálním, celostátním a mezinárodním měřítku.
- V předmětu **Dějepis** je mnoho informací, událostí, letopočtů. Aby si je žáci lépe zapamatovali, bude v hodinách využívána dramatizace, vyhledávání v encyklopediích, naučné literatuře i práce na internetu. Žáci budou taktéž navštěvovat kulturní akce (divadla, muzea, výstavy). V 8.ročníku bude využita 1 disponibilní hodina k upevnění učiva a prohloubení znalostí. V 9. ročníku bude využita 1 disponibilní hodina z důvodu náročnosti učiva.
- V předmětu **Výtvarná výchova** budou žáci v rámci svých individuálních možností navštěvovat výstavy v ostravských galeriích a Muzeu umění. Také se budou zúčastňovat výtvarných soutěží.
- V předmětu **Hudební výchova** budou žáci v rámci svých individuálních možností navštěvovat hudební projekty a koncerty s tematickým zaměřením k jejich programu výuky, které budou pořádat ostravské kluby pro děti a mládež, navštěvovat kulturní akce (divadla, muzea, výstavy).
- V předmětu **Matematika** budou využívány takové organizační formy vyučování, aby odpovídaly individuálním potřebám žáků. Obsah výuky bude diferencován vzhledem ke speciálním potřebám žáků s ohledem na jejich postižení. V předmětu Matematika bylo

využito 3 disponibilních hodin. V 6. ročníku byla využita 1 disponibilní hodina z důvodu přechodu žáků na II. stupeň. V 7. ročníku je 1 disponibilní hodina využita k zafixování učiva o procentech. V 9. ročníku byla využita 1 disponibilní hodina, z důvodu zkvalitnění přípravy žáků na přijímací zkoušky.

- V předmětu **Seminář z matematiky** byla využita 1 disponibilní hodina v 9. ročníku. Je nutné opakování, procvičování a upevňování učiva před přijímacími zkouškami na střední školu.
- V předmětu **Zeměpis** se žáci budou více zaměřovat na praktická cvičení (práce s mapou, buzolou, orientace v terénu). V hodinách budou využity encyklopedie, naučná literatura i práce s internetem. Výuka bude obohacena vycházkami do okolí a návštěvami akcí, které budou tematicky zaměřené na probírané učivo. Předmět Zeměpis byl rozšířen o 2 disponibilní hodiny v 7. a 8. ročníku. Důvodem je nejen poměrně široký rozsah učiva, ale také možnost vhodně tematicky učivo doplnit v kontextu aktuálních geopolitických změn, zejména v Evropě.
- V předmětu **Tělesná výchova** budou veškeré aktivity zaměřeny na rozvoj tělesných schopností a dovedností dle možností žáků. Obsahem učebních osnov je také vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.
- Předmět **Výchova k občanství** bude zaměřen na aktuální politické dění ve světě i v ČR a k posílení globálního myšlení žáků. Obsahem učebních osnov je také vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví.
- V předmětu **Informatika** je kladen nejen velký důraz na uživatelské ovládání PC, ale také seznámení žáků s informačními a komunikačními technologiemi, které v současné době patří k nutné výbavě každého jedince. Podporována je digitální gramotnost všech žáků a také kritické zhodnocení informací.
- V předmětu **Německý jazyk** bude učivo zaměřeno na osvojení si základních pravidel komunikace v běžných situacích a na základní gramatické jevy.
- Předmět **Seminář z českého jazyka** je vytvořen na základě 1 disponibilní hodiny v 8. ročníku. Náplní tohoto předmětu je upevnit učivo českého jazyka, procvičit pravopisné jevy a připravit žáky na přijímací zkoušky, které je čekají v následujícím školním roce.

Změny:

- **Od 1.9. 2016** koordinátor ŠVP Mgr. Soňa Fronckeová
- **Od 1.12. 2017** koordinátor ICT Ing. Petra Babincová
- **Od 1.9. 2017** byla zrušena rehabilitační péče na budově Ukrajinská.
- **Od 1.9. 2017** vzniklo při škole Školní poradenské pracoviště (ŠPP) viz zpráva v příloze ŠVP, které mělo 4 členy.
- **Od 1.9.2018** se zvýšil počet členů ŠPP na 5
- **Od 1.9. 2018** byl změněn čas provozu školní družiny takto:
 - Ukrajinská: Po - Pá 6,30 – 15,30 hod.
 - Pokorného: Po - Pá 6,30 - 16, 00 hod.
- **OD 1.10. 2018** byla změněna kapacita výdejny na budově Ukrajinská
 - Kapacita výdejny = 40
 - Kapacita školní družiny = 80
- **OD 1.9. 2019** koordinátor EVVO Mgr. Pavla Kravčíková
- **OD 1.9. 2020** školní psycholožka Mgr. Nikola Wenclová
- **OD 1.9. 2020** byl změněn počet členů ŠPP na 6
- **Od 1.9.2021** byl upraven školní vzdělávací program v souladu s RVP ZV 2021
- **OD 1.9. 2021** koordinátor ŠVP Mgr. Karin Šimečková
- **OD 1.8.2025** ředitel školy Mgr. Petr Musálek